

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická**

Diplomová práce

2013

Bc. Petra Flídrová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce
Islámská eschatologie
Bc. Petra Flídrová

Plzeň

2013

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra Blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Blízkovýchodní studia

Diplomová práce
Islámská eschatologie
Bc. Petra Flídrová

Vedoucí práce:

Mgr. Petra Písařová Ph.D.
Katedra Blízkovýchodních studií
Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně za pomoci uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Petře Písařové Ph. D., především za cenné rady a odborné vedení práce.

Osnova

1. Úvod	str. 1
2. Primární zdroje islámských eschatologických představ	str. 3
2. 1. Korán.....	str. 3
2. 2. Hadísy.....	str. 4
2. 3. Lidová tvorba.....	str. 6
3. Hlavní znaky před příchodem Soudného dne.....	str. 8
3. 1. Asháb al-fitan, pánové rozkolu.....	str. 12
3. 2. Mahdí.....	str. 14
3.2.1. Mahdí v šíitském islámu.....	str. 17
3. 3. Dadždžál.....	str. 19
3. 4. Návrat Ježíše.....	str. 25
3. 5. Kmeny Gog a Magog.....	str. 31
3. 6. Příchod Habešana.....	str. 36
4. Konec světa.....	str. 39
4.1. Ráj.....	str. 48
4.2. Peklo.....	str. 53
5. Znamení Hodiny v událostech moderní doby.....	str. 58
6. Závěr.....	str. 66
7. Prameny.....	str. 68
8. Resumé.....	str. 71

1. Úvod

Předchozí rok 2012, přesněji pak datum 21. 12. 2012, měl být podle předpovědi mayských kněží zakončen apokalypsou světa. Naštěstí pro nás, se tak nestalo. Téma o konci světa je opředeno mnoha příběhy a vizemi o tom, kdy a jak se tak stane a zdali vůbec. Některá tvrzení mají alespoň vědecká podložení, jiná jsou vystavěna na náboženství.

Naukou o „věcech posledních“ se zabývá eschatologie nebo spíše přesněji, o událostech, kterými končí nám známý svět a náš smrtelný život. Smrtelný život uvádím záměrně, jelikož jak již brzy uvidíme, v islámu bude náš život pokračovat a je jen na nás, zda v zahradách ráje nebo spalujících plamenech pekla. Samo učení o posledním soudu je druhou velkou doktrínou islámu. Dále zde nalezneme prvky mesianismu, kdy je očekáván příchod našeho vykupitele a zároveň prvky milenialismu, které hledají a snaží se odhalit znamení příchodu konce světa. Toto téma mne velmi zaujalo, a proto se ve své diplomové práci pokusím čtenáři přiblížit celou myšlenku konce světa a posledního soudu v islámu. Ke zpracování jsem se snažila používat jen Korán a hadísy, které mají silnou autenticitu. Dalším důvodem, proč jsem si vybrala toto téma, byl fakt, že jsem v seznamech prací Západočeské univerzity nenašla žádné s podobnou tematikou.

Je všeobecně známo, že v islámu existuje jakási představa ráje. Je tomu tak proto, že se zde muži dočkají potěšení v podobě černookých panen, věčně tekoucího vína a mnoha dalších slastí. A právě proto byla tato vize ráje často kritizována křesťany za to, že zde materialismus převažuje nad duchovnem. Což je vysvětlováno jako odměna člověka za to, co si během života upíral a choval se tak, jak mu Alláh doporučuje. Ortodoxní teologové naznačují, že půjde spíše o blaženost duše. Při podrobnějším studiu se ale dozvíme, co vše bude předcházet tomu, než se vůbec člověk dostane do ráje. Ráj je, vedle pekla, jednou z možností

zakončení apokalyptického dění. Před tím se však odehrává strhující slet událostí, kdy se na zemi objeví Antikrist a dlouho očekávaný Mahdí, sestoupí Ježíš, budou vypuštěny národy Gog a Magog, vše zničeno a až se tak stane, lidé budou vzkříšeni a Alláh rozhodne o jejich dalším osudu.

Má práce nejprve v druhé kapitole představí čtenáři primární zdroje islámských eschatologických představ – Korán a hadísy, jen okrajově pak lidovou tvorbu. Třetí kapitola se zabývá velkými znameními před příchodem Hodiny. Ve čtvrté zanikne náš svět, přistoupíme k Božímu soudu a projdeme nebeskými a pekelnými branami. V páté kapitole se budu snažit ukázat, že téměř vše, co jsem zmínila v předchozích kapitolách, není už tak abstraktní jak se zdá a většina prorokovaných věcí či událostí se už naplnila. Zde však musíme brát v potaz, že některá tvrzení jsou dosti svérázná. Apokalyptické myšlenky totiž pronikly do politiky a sloužily, podle mého názoru, spíše jako naléhání po změnách a upozornění na situaci, více než že by samotní autoři opravdu věřili, že se jedná o znamení Hodiny. Jak jsem již zmínila, učení o posledním soudu zastává ve věrouce významné místo, a proto je to téma, o které stojí více se zajímat.

2. Primární zdroje islámských eschatologických představ

Před tím, než se budu zabývat konkrétními prvky eschatologických představ v islámu, by bylo vhodné seznámit se se zdroji, ze kterých bude má práce především vycházet a které jsou klasickými prameny celé islámské eschatologie. Hlavními prameny představ o konci světa a o tom co následuje po smrti je Korán a hadísy.

2. 1. Korán

Korán je podle ortodoxních muslimů nestvořené slovo boží, existující od věčnosti. Slovo Korán (arabsky *al-Qur'án*) je jmennou formou od slovesa *qara'a* „číst“, původně „přednášet“, což znamená vlastně přednes zjevení daného proroku Muhammadovi.¹ Toto Boží slovo určené celému lidstvu mu bylo předáno skrze archanděla Gabriela. Kanonické uspořádání rozčlenilo Korán do 114 súr (kapitol), stanovilo jejich názvy a seřadilo je mechanicky podle počtu veršů (áját).² Podle zmínek o historických událostech a stylistických kritérií dělíme sóry na dvě skupiny: zjevené v Mekce (610-622) a zjevené již v Medíně (622-632).³

Vedle jedinosti boží je právě učení o konci světa a posledním soudu druhou velkou doktrínou islámu a několik súr je z větší části věnováno líčení těchto událostí a katastrof. Sám Alláh je od první sóry Koránu představován nejen jako „Slitovný a Milostivý“, ale také jako „Pán Soudného dne“ (*málik jawm al-dín*).⁴ Eschatologické a apokalyptické prvky se objevují již ve velmi rané době a o tématice se zmiňují zejména sóry z mekkánského období, které jsou krátké a jsou řazeny na konec Koránu. Je naprosto samozřejmé, že

¹ Kropáček, 1998, str. 28.

² Richardson J., 2009, str. 13.

³ Werner, 2003, str. 8.

⁴ Hrbek, 1972, str. 109.

představa konce světa a s ním spojeného soudu - ať už přišla odkudkoliv⁵ - zanechala v Muhammadovi hlubokou stopu. Verše a súry věnované tomuto tématu patří k poeticky nejsilnějším a nejpůsobivějším z celého Koránu. Zde je možné sledovat vývoj Muhammadových představ, který začíná jen jakýmsi neurčitými náznaky a končí vykreslením celkového obrazu s mnoha detaily. Což se týká konce světa, líčení posledního soudu ale i dalšího osudu blažených v ráji a hříšníků v pekle. Muhammad však s postupem času kladl důraz na rozdílné prvky eschatologického procesu. Obrazy o konečné katastrofě ustupují do pozadí a místo nich se dostává do popředí otázka posledního soudu, která je posléze nahrazena líčením onoho světa. Jak již bylo zmíněno, většina eschatologických částí Koránu pochází z raného období. Přesto se Prorok rád i později vracel k tomuto tématu, avšak spíše jen okrajově a v souvislosti s jinými tématy.⁶

Korán, bohatý na popisy posledního soudu, pekla a ráje, poskytuje jen málo indicií, jež by naznačily, kdy a jak k apokalypse dojde. Podobně jako jiné koránské doktríny, není ani ta eschatologická důsledná a úplná. Teprve citace přiřčené Proroku, zvané „hadís“, doplňují islámské představy o konci světa, dodávají jim barvu a hloubku. Na pozdějších teologiích a ulamá pak bylo, aby tuto koránskou doktrínu i s určitými rozpory zpracovali do rámce systematické dogmatiky.⁷

2. 2. Hadísy

Druhý rozsáhlý soubor závazných naučení a norem, řazený často přímo po bok Koránu, představuje ustavená tradice, *sunna*. Už za

⁵ **Pozn.** Tyto představy, vzhledem k tehdejší podmínkám, nesou jasné prvky židovství, východního křesťanství a také manicheistických učeních. K těm se zároveň připojila Muhammadova vlastní obrazotvornost. Kropáček, 1998, str. 82.

⁶ Hrbek, 1972, str. 90.

⁷ Kropáček, 1998, str. 82.

Muhammadova života to byl soubor norem přijímaných na základě jeho chování a výroků. Sám Muhammad vyzýval muslimy k následování svého vzorce chování. Vytváření sunny, jak ji máme dnes, byl dlouhý a složitý proces. Její obsah je totiž založen na obrovském množství útržkovitých svědectví Muhammadových současníků tradovaných přes několik generací převážně ústně, než byly systematicky sepsány a ověřeny. A právě každé jednotlivé svědectví se nejčastěji označuje jako *hadís*.⁸

Hadísy představují po Koránu druhý zdroj islámského učení. Pojmeme hadísy (z arabského *hadís*, „vyprávění“, „tradice“) rozumíme vše, co bylo tradicí zachováno o proroku Muhammadovi - jeho výroky, činy, jeho nevyslovené souhlasy s určitými praktikami či zvyky, kvality či rysy, které mu jsou připisovány, jeho způsob života.⁹

Byly shromážděny po roce 632 čili po smrti Muhammada. Avšak bylo třeba čekat téměř dvě století po smrti Muhammada, než byl sestaven rozhodující výběr z obrovské sbírky hadísů jemu přisuzovaných. Dokonalý hadíth má tři části. První se nazývá *isnád*, tj. „podepření“ – řetěz tradentů, jádro výpovědi a zmínky o přednášejících¹⁰ Počet vyprávění, předávaných zpočátku jen ústně, brzy rapidně vzrostl. Mnoho z nich obsahovaly nepravdivé údaje, protože některé náboženské skupiny to považovaly za způsob jak ospravedlnit své názory zanášené do Muhammadova učení.

Tradice byly sbírány podle dvou rozdílných metod. Jeden typ sbírek je řazen dle tradentů (např. Áiša nebo Abú Hurajra) a říká se jim *musnad*, který převládal ve starším období. Zde vyniká zejména Ibn Hanbal. Ten druhý, *musannaf*, je pak tříděn podle obsahu a tento styl byl zaveden al-Buchárím.¹¹ Dvě nejuznávanější sbírky

⁸ An-Nawáwí, 2008, str. 25.

⁹ Reeber, 2007, str. 16.

¹⁰ Kropáček, 1998, str. 49.

¹¹ Robson, *hadith*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

hadísů se jmenují obě *Správné (Al-Sahíh)* a jsou dílem právě Muhammad ibn Ismáíla al-Buchárího a Abú al-Husajna Muslima. Sunnité se odvolávají na šest kanonických sbírek sestavených autory Buchárím, Muslimem, Abú Dawúdem, Tirmízím, An-Nisáím a Ibn Mádžim.¹² A právě v těchto sbírkách se také objevují zmínky o eschatologii, posmrtných představách a konci světa. Na ukázkou, jak hadísy dokreslují celý průběh těchto událostí, můžeme zmínit například fakt, že v Koránu jsou zmíněny prvky jako Kouř, Zvíře, Gog a Magog. K těm sbírky *Správné* od Buchárího a stejně tak od Muslima přidávají nové nadpřirozené jevy. Do popředí pak vystupuje především postava Antikrista, která v Koránu chybí a objevuje se až v dalších dvou stoletích po Prorokově smrti.¹³

2. 3. Lidová tvorba

K vlastnímu odbornému výkladu Koránu, který úzce souvisel s postupným přetvářením původně primitivního islámu v rozvinuté nábožensko-filozofické učení, vznikla a šířila se i lidová interpretace svaté knihy a to zejména jejích epických pasáží. Této úlohy se zhostili anonymní lidoví kazatelé a profesionální vypravěči. Ti vytvořili souvislé vyprávění na různá koránská témata, přičemž popustili fantazii občas tak daleko, že jejich vyprávění nebo legendární příběhy měly s koránskou předlohou jen velmi málo společného. Stali se tak tvůrci náboženského folklóru.¹⁴

Do jejich sféry zájmu spadala témata přibližně z těchto okruhů: kosmologické a kosmografické mýty, vyprávění o prorocích, králích, obrech, různých mytických postavách a zvířatech, pouštních duchách, dáblech a andělech, o novozákonních postavách, o hrdinech staroarabské mytologie, o zvrhlých národech, pekle, nebi

¹² Kropáček, 1998, str. 52.

¹³ Filii, 2010, str. 28.

¹⁴ Al-Kisáí, 1980, str. 8.

a vyprávění eschatologického charakteru.¹⁵ Avšak znovu připomínám, čtenář by měl mít na paměti, že tato literatura má folklórní charakter.

Víra v konec světa a poslední soud je kladena, vedle dogmatu o jedinečnosti Alláha, za nejdůležitější tezi islámské věrouky. Sám Muhammad jí věnoval velkou pozornost a v mnoha působivých obrazech vykreslil hrůzy konce světa. Nepopsal je však detailně a na mnoho otázek neodpověděl. Tím vznikl prostor pro uznávané komentátory a teology, ale i lidové kazatele a vypravěče.

Za nejstarší vykladače koránských narativních částí a zároveň i autory legendárních podání, v kterých byly hlavními hrdiny koránské osobnosti, pokládá arabská literární historie Ibn Abbáse, Kaaba al-Ahbára a Wahba ibn Munabbih, přičemž ten je nejvíce vyzdvihován. Je pokládán za znalce arabské historie a nejstarších dějin lidstva.¹⁶

¹⁵ Al-Kisáí, 1980, str. 8.

¹⁶ Tamtéž.

3. Hlavní znaky před příchodem Soudného dne

Tato kapitola je zaměřena na popis událostí a znamení, která se objeví právě v ten osudný poslední den.

Muslimské apokalyptické představy spojují jak mesianistické, tak milenialistické fenomény a to znamená, že spolu s příchodem vykupitele je snaha najít a odhalit znamení blížícího se konce. Pro tento den, kdy vše zanikne, má arabština mnoho výrazů a pojmenování, jako je například Soudný den (*jawm al-dín*), den zmrtvýchvstání (*jawm al-qijáma*), den shromáždění (*jawm al-džam*), ale nejčastěji se používá prosté označení Hodina (*al-sáa*). V minulosti byla tato událost situována až do velmi vzdálené budoucnosti, ale při podrobnější zkoumání tradičních předpovědí se ukázalo, že čas se zřejmě již chýlí a celá otázka tak získává na aktualitě a přestává představovat něco vzdáleně nejistého.¹⁷

Avšak přesný čas příchodu Hodiny zná jen Alláh. To je také jedním z největších tajemství islámu. Ač není přesně známo kdy, do muslimských spekulací a výpočtů vstoupil např. rok 2000 našeho letopočtu. Pro muslimy jde však o rok 1421 hidžry, čili číslo, které postrádá jakýkoliv magický ráz. Před samotným příchodem Hodiny budou následovat znamení a díky nim můžeme pozorovat, že se konec blíží. Muslimové se tedy nemají snažit konec datovat, jen by měli mít stále na paměti, že jednou přijde. To ostatně zaznamenal al-Bucháří ve své sbírce, kdy se nějaký muž zeptal proroka:

„Kdy nastane Hodina, Posle Boží?“ Prorok odpověděl: „A copak jsi pro ni udělal?“ Muž odpověděl: „Nepřipravil jsem si pro ni mnoho modliteb, půstů či almužen, avšak miluji Boha a Jeho posla!“ Prorok odpověděl: „Budeš spolu s těmi, které ty sám miluješ!“¹⁸

¹⁷ Ostřanský, 2012, str. 116.

¹⁸ Ostřanský, 2012, str. 120.

Člověk by tedy neměl příliš přemýšlet, kdy čas Hodiny nastane, spíše by se měl věnovat přípravě sebe sama na ni. Muslimové se spíše než datováním a výpočtem přesné chvíle, kdy Hodina na pomyslných hodinách odbije, zajímají o znamení, která jí budou předcházet. Následně pak někteří z nich interpretují tato znamení ve spojení s určitými historickými událostmi. V islámu proto používáme termín katastrofický milenialismus¹⁹ a to proto, že náš svět bude zničen a náznak nového počátku zde chybí.

Samotná znamení Hodiny dělíme na malá a velká, ta budou skrytě varovat věřící. Nevěřícím je stále dána šance otevřít svá srdce Alláhovi, avšak ti nepoučitelní budou samozřejmě znaky popírat a nazývat je kouzly. Mezi ta menší znamení patří události běžného charakteru předpověděné prorokem, jako například konzumace alkoholu, nedostatečné rozšiřování vědomostí, naopak rozšíření arogance a nemorálnosti a jiné známky tohoto druhu. Toto vše se však nemusí projevit najednou, ale s postupem času.²⁰ Jeden hadís sestavený al-Buchárim hovoří právě o těchto menších znameních a o tom, jak bude docházet k jejich zhoršování.

„Poslední Hodina přijde, až se setkají dva lidé a vznikne mezi nimi velký boj, přičemž oba dva budou hlásat stejnou věc. Přijde, až se objeví asi třicet falešných mesiášů (dadždžálů)²¹, kteří budou všichni předstírat, že jsou vyslanci Alláha. Přijde, až zmizí věda a znásobí se starosti, až se délka dne přiblíží délce noci, naroste počet zemětřesení, čas bude utíkat mnohem rychleji, objeví se problémy, al-hardž (vražda) se stane běžnou. Přijde, až bohatství, které nabude na takové velikosti mezi Vámi, dospěje do bodu, kdy už nepůjde najít člověka, jenž by přijal zakát (almužnu). Ten, komu bude almužna nabídnuta, ji odmítne a odpoví: „Nepotřebuji ji“. Až mezi sebou lidé budou soupeřit ve stavění budov přehnaných

¹⁹ Ostřanský, 2012, str. 120.

²⁰ <http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

²¹ **Pozn.** Jméno Dadždžal a celkově pojem si muslimská tradice vypůjčila ze syrské raně křesťanské literatury.

velikostí. Až ten, kdo půjde okolo hrobu, řekne: „Prosím Alláha, abych byl pohřben na místě toho, kdo už tady odpočívá.“ Až Slunce vyjde na západě a lidé uvěří, to bude právě ten čas: (Jak již Alláh řekl) „V ten den, kdy objeví se určitá znamení Pána tvého, nepomůže duši žádné víra její, jestliže neuvěřila již dříve či nevykonala dobro žádné ve víře své.“²² Hodina bude stanovena, až dva muži rozprostřou před sebou své svršky a nebudou schopni je prodat a ani je složit. Až člověk podojí velbloudici a nebude schopen se toho mléka napít. Než muž opravující nádrž s vodou bude schopen napojit v ní svá zvířata a až si člověk nabere a podá jídlo ke svým ústům a nebude schopen jíst.“²³

Mezi ta druhá velká znamení Hodiny pak patří deset úkazů. Na přesném počtu se však nikdy muslimští teologové nedohodli. Ačkoliv sám Muhammad přikládal konci světa a poslednímu soudu mimořádnou důležitost, řekl však jen velmi málo o událostech, které budou této zkáze předcházet. Číslo deset je nejvyšší možný počet, který teologové vymysleli a také nejčastěji zmiňován i u uznávaných komentátorů Koránu a sběratelů výroků proroka Muhammada.²⁴

Pojďme si tedy říci, jaká to jsou ta velká znamení. Opět se zde objevuje motiv Slunce vycházejícího na západě, přijdou tyranové, kteří mají v arabštině název asháb al- fitan (tj. pánové rozkolu nebo nositelé protivenství). Těm se postaví sám Antikrist (dadždžál), který ale napáchá tu největší spoušť mezi lidmi, a kterého pravděpodobně zastaví všemi očekávaný Mahdí. Ze země začne stoupat dým a vynoří se mytické Zvíře. Na zem sestoupí Ježíš (v Koránu nazývaný Isá, syn Marie) Přijdou prokleté národy Gog a Magog. Nastane trojnásobné zatmění spolu se třemi zkázami, na východě, západě a celém Arabském poloostrově. Z hlubin Adenského moře vyšlehnou oheň a lidé hnáni tímto ohněm se

²² Hrbek, 1972, str. 438.

²³ Bukhari, Book 088, Hadith Number 237. Dostupné z www.hadithcollection.com.

²⁴ Al-Kisáí, 1980, str. 158.

začnou sbíhat do zástupů, které se budou podobat mraveništi nebo prachu, připraveni k poslednímu soudu.^{25 26}

Bucháří potvrzuje, že prorok prozradil i jiná apokalyptická znamení.

„Poslední Hodina přijde, až vyšlehně oheň ze země Hidžázu. Světlo tohoto ohně osvítil krky velbloudů až v Bosře. Na jihu Sýrie na pobřeží Rudého moře se rozhoří nadpřirozený požár, který osvítil velkou část Středního východu. Mimo jiné ta chvíle se přiblíží, až Eufrat vyvrhne kousky zlata. Ať si ten, kdo toho bude svědkem, vezme jen málo.“²⁷

Jako největší katastrofu ale vidí prolomení zdi, která chránila před národy Gog a Magog. Po nich následuje asi poslední a největší rána a to sice příchod Habešana, který zničí Kaabu a tím zanikne i samotný islám.

Až budou lidé shromážděni pod tíhou všech těchto událostí, Alláh poručí Isráfílovi²⁸ zatroubit třikrát na pozoun, tyto zvuky oznámí čas vzkříšení. Po prvním zatroubení Alláh zahubí vše živé nebo jej nechá upadnout do bezvědomí a zničí svět, po druhém opět vše oživí (či probudí) prý deštěm a nahradí zem zemí novou, čistou a nezhřešenou. Poté Alláh rozkáže archandělu Gabrielovi rozvinout most, který bude viset nad peklem a poručí přichystat váhy, které budou vážit duše a v nich dobré a špatné skutky lidí. Tento soud bude probíhat veřejně, aby jej všichni lidé viděli. Mezi prvním a druhým zatroubením uplyne doba čtyřiceti let. Po třetím zatroubení stvoří Alláh oheň, který požene lidi na místo shromáždění. Tím je bájné místo u Jeruzaléma, které se jmenuje al-Sáhira. I samotný Korán se o tom to místě zmiňuje v sůře 79, 13-14.²⁹

V okamžiku shromáždění také začíná „nejtěžší hodina na tomto i na onom světě“ čili soud a rozsudek v podobě věčného trpění v pekle

²⁵ Muslim, Book 39, Hadith Number 6719, 6720, 6721. Dostupné z www.hadithcollection.com.

²⁶ Gardet, *Eschatology, Kiyama*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

²⁷ Bukhari, Book 088, Hadith Number 234, 235. Dostupné z www.hadithcollection.com.

²⁸ **Pozn.** Isráfíl patří spolu s Gabrielem, Michaelem a Azráílem do skupiny čtyř islámských archandělů. On má na starost pozoun a čeká jen na boží příkaz. V samotném Koránu však není vůbec zmiňován, ale událost samotného zatroubení ano (súra 39, 68). Isráfílov popis následuje v textu.

²⁹ Al-Kisáí, 1980, str. 170.

(*džahannam, nár či džahím*) nebo naopak těšení se z ráje (*džanna*). A tato témata jsou obsahem mé čtvrté kapitoly. Zatím jsem představila jen opravdu stručné dění událostí a každému jednotlivému okruhu bude nyní věnován prostor.

3. 1. Asháb al-fitan, pánové rozkolu

Pány rozkolu nebo také nositeli protivenství se nazývají tři matoucí postavy apokalypsy, které se vynořily ze zevšeobecňování určitých hadísů, jež jsou samy o sobě zpochybňovány. Pod šíitským a abbásovským vlivem jsou tyto postavy chápány jakožto satanovy inkarnace.³⁰ Jak již bylo zmíněno, patří mezi velká znamení Hodiny a celou destrukci světa nastartují svým příchodem. Zastaví je až Ježíš (Isá) a (nebo) Mahdí, který po čase nastolí vládu spravedlnosti.

S příchodem těchto tyranů nastane čas krveprolévání. Nejčastěji se opakují jména dvou postav, al-Kahtáního a as-Sufjáního, ale patří k nim také Ašab. Tato jména však v Koránu nenajdeme.³¹ Je tedy možné, že patří k lidové tvorbě.

Ve sbírce Abú al-Hassana al-Kisáího najdeme, že první křivdu, která postihne svět, způsobí muž, který se jmenuje Ašab. Tento muž bude pocházet z Iráku a bude velmi silně utlačovat národy a na to vypukne mezi lidmi velký nářek a pláč.

A potom přijde muž ze Sýrie a muž z Jemenu. Muž z Jemenu se bude jmenovat al-Kahtání. Oba dva napáchají mnoho zla ve svých krajinách. Podrobí si lid násilím a dopustí se mnoha křivd. Až jejich krutovláda bude příliš dlouhá, vystoupí proti nim syřan

³⁰ Filiu, 2010, str. 22.

³¹ Ostřanský, 2012, str. 121.

al-Sufjání.³² Objeví se v blízkosti Damašku. Nejnápadnějším rysem al-Sufjáního je jeho jméno. Jde totiž o potomka prorokova rivala Abú Sufjána. Bývá často popisován jako muž s velkou hlavou, posetou jizvami od neštovic a dlouhým nosem. Má mít štíhlé nohy, protáhlý krk a na čele značku od ustavičného modlení, podobá se prý antikristu Dadždžálovi.³³ Bude žít velmi pobožně a konat dobré skutky, takže se okolo něho shromáždí mnoho učenců a vědců. A všichni budou říkat: „*Toto je poslední z velkých smrtelníků!*“. Poté Sufjání vezme své vojsko a vydá se do Iráku, kde zvítězí. Tam dojde také k souboji s al-Kahtáním, kterého porazí. Po vítězství vyšle Sufjání tři zástupy ozbrojenců, jeden do Kúfy, druhý do Churásánu a třetí do oblasti Rúm. Pak se jeho vojsko zvětší tak jako by povstalo ze všech stran a nastane velké krveprolití.³⁴

Ve chvíli, kdy se lidé budou tohoto tyrana pokoušet zastavit, rozkáže vojákům, aby je všechny pobili. A v tuto chvíli se lidé shromáždí okolo muže, který bude pocházet z prorokova domu. Tzn., že bude potomkem proroka Muhammada. Bude se jmenovat Muhammad Ibn Alí³⁵ a to jest sám velký Mahdí. Zmínka o něm, která potvrzuje, že mu bude v žilách proudit prorokova krev, se objevuje v hadísu od Abú Dawúda: *Prorok (mír s ním) řekl: „Mahdí bude z mé rodiny, potomek Fátimy.“*³⁶

Vraťme se nyní zpět k Sufjánímu a ukončíme jeho život. Jeho konec je velmi podobný konci Dadždžála. Vypraví se totiž do údolí

³² **Pozn.** Postava as-Sufjáního se těší oblibě zejména v šíitském prostředí. Rozpracování jeho osudu patrně vzešlo z šíitských kruhů a protiabbásovské opozice v Sýrii. Zformovalo se nejspíš již v 8. Století. Šíitské apokalyptické texty se věnují Sufjáního krutosti a uvádějí řadu děsivých podrobností, jako např. nechá zaživa pohřbít konkubínu, která mu porodila dítě. Nechá setnout hlavu náboženské autoritě v Damašku, přikáže vojákovi znásilnit těhotnou ženu uprostřed cesty. Voják má pak rozříznout její břicho a vytrhnout z něj plod atd. Přes všechnu tu krutost je Sufjání jen lidskou bytostí, nikoliv démonem jako Dadždžál. Je prý schopný pokání a dokonce tak občas i činil. Pro šíity má Sufjání na straně zla snad větší význam než sám Dadždžál. Ostřanský, 2012, str. 121.

³³ Ostřanský, 2012, str. 121.

³⁴ Al-Kisáí, 1980, str. 158.

³⁵ **Pozn.** Muhammad ibn Alí čili Muhammad, syn Alího. To naznačuje, že toto podání má původ v šíitské tradici, která se velmi váže k Alímu.

³⁶ Dawud, Book 31, Hadith Number 4271. Dostupné také na www.hadithcollection.com.

Jordánu, kde jej napadne Mahdí. Podle jedné z verzí bude ihned zabit přímo pod lotosovým stromem, podle jiného podání bude zajat. Pak má přesvědčovat Mahdího, aby mu daroval život, že mu bude sloužit, přičemž Mahdí málem tuto nabídku přijme, nakonec ho jeho druhové přesvědčí, že je nemyslitelné nechat žít toho, kdo vraždil potomky Prorokovy. Sufjání má být popraven pod lotosovým stromem, případně v Jeruzalémě u brány Rahma, figurující v příběhu o Soudném dni.³⁷

Bohužel není možno tyto informace podložit ani Koránem ani hadísy, protože se v nich popis těchto událostí vůbec nevyskytuje.

3. 2. Mahdí

Sunnitská i šíitská verze se ve svých apokalyptických scénářích shoduje na události, jíž je příchod Mahdího. Podle mého názoru je v šíitské verzi tato postava nápadnější a hraje mnohem větší roli u věřících, je také popsána mnohem více heroicky než v sunnitské verzi. Pravý důvod je vysvětlený dále v textu v kapitole *Mahdí v šíitském islámu*. V sunnitské apokalyptické tvorbě je postava Mahdího méně ústřední a zdůrazňuje se spíše střet antikrista Dadždžála s Ježíšem. V šíitské verzi je kladen důraz na boj Mahdího a Sufjáního. Ve většině apokalyptických podání nalezneme všechny čtyři postavy. Liší se pouze důrazy kladenými na každého z nich. Mahdí je však vždy chápán jako postava mesiáše.

Arabský pojem *mahdí* se odvozuje od slovesa *hadá* (vést po správné cestě, správně vedený).³⁸ Ačkoliv se opět tato postava v Koránu neobjevuje, je hojně zmiňován v hadísech. Avšak zároveň je zpochybňován konzervativními učenými, neboť chybí ve dvou nejuznávanějších sbírkách Muslima a Buchárího. Pro většinu

³⁷ Ostřanský, 2012, str. 121.

³⁸ Richardson, 2009, str. 21.

muslimů Mahdí představuje neodmyslitelnou součást věrouky. Vystupuje jako postava, která na čas znovuobnoví vládu spravedlnosti a s tím také souvisí předpokládaná konverze křesťanů na islám.³⁹ Zatímco si většina muslimů myslí, že lidé konvertují k islámu nenásilně a skrze jejich vlastní naleznutí cesty k Alláhovi, pravda bude spíše taková, že to bude výsledek Mahdího nadvlády nad jejich územím, jak již tomu bylo v minulosti. V minulosti se samozřejmě také objevil velký počet mužů, kteří se cítili být Mahdími nebo se za něj vydávali.

Další hadís, který nám sděluje původ a poslání Mahdího, pochází opět od Abú Dawúda: *Prorok (mír s ním) pravil: Svět nebude zničen, dokud Arabům vládne muž⁴⁰ z mého rodu, jehož jméno je stejné jako mé.*⁴¹ Opět byl sestaven seznam znamení, které předcházejí příchodu Mahdího tak, aby muslimové nebyli uvedeni v omyl nějakým lhářem, který se za něj jen vydává. Správný Mahdí přijde v době, kdy nastane mezi lidmi velký zmatek, intenzivní spory, násilí vedoucí k smrti a strach. Neštěstí dopadne na lid v takové míře, že se před ním člověk nikam neukryje. Před jeho objevením propukne mnoho bitev a fiten. Pokaždé, když jedna fitna skončí, objeví se okamžitě jiná a mnohem silnější. Za smrt lidí budou moci jejich starosti. A v tu chvíli bude Imám vyslán, aby zachránil svět.⁴² Důležité je také zmínit, že později nebude vládnout jen muslimům, ale také nemuslimům. Bude v čele reorganizace celého světa a založení nového světového islámského pořádku. Zavede na zemi právo a spravedlnost (pomocí mnoha válečných tažení nebo svatých válek) a eliminuje zlo a korupci.⁴³

³⁹ Ostřanský, 2012, str. 121.

⁴⁰ **Pozn.** Tím je myšlen Mahdí.

⁴¹ Dawud, Book Number 31, Hadith Number 4269. Dostupné také na www.hadithcollection.com.

⁴² <http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

⁴³ Richardson, 2009, str. 24.

Před jeho objevením také vypukne bitva v Miná⁴⁴ a zahyne mnoho poutníků a hlavně zde bude přítomný Sufjání. Hvězda připomínající kometu vyjde na východě, země „spolkne“ vesnici poblíž Damašku a z východu, z oblasti Chorásánu přijde armáda nesoucí černou vlajku s arabsky napsaným slovem znamenající *trest*.⁴⁵

Podle Ibn Abbáse se Mahdí objeví poprvé v Mekce mezi východním rohem Kaaby a Abrahámovým místem.⁴⁶ Po dobách, kdy mu lidé budou vzdávat hold, nastane čas válek a bojů. Zmocní se mnoha zemí a krajin. Jeho lid však bude šťasten, bude žít v míru, bude mít dostatek všeho, co potřebuje a na jeho tváři se opět objeví smích.⁴⁷ Největší válkou, kterou povede, je ta proti Byzanci, čili křesťanům a dobytí města Konstantinopole. Dobytí tohoto města sebou však nese jednu zvláštnost, a sice tu, že si ho Mahdí podmaní zcela bez použití násilí a za pomoci pronášení *Alláhu Akbar!*⁴⁸ Lidem se bude dařit konečně dobře a budou spokojeni. Avšak v tuto chvíli přichází posel od Chalífy z Bagdádu, aby oznámil příchod Dadždžála.⁴⁹

O celé události se zmiňuje Sahih Muslim v hadísu 6979. *Abú Hurajra zaznamenal, že prorok (mír s ním) řekl: „Už jste slyšeli o městu, které je součástí moře (Konstantinopole)?“ „Ano“ řekli. Prorok: „Poslední Hodina nepřijde, dokud na toto město nezaútočí 70 000 vojsko Izraelitů⁵⁰. Přijdou k němu, zbraněmi bojovat nebudou, ani střílet šípy. Jen řeknou: „Není boha kromě Alláha, Alláh je největší!“ a pak jedna strana města padne. Budou*

⁴⁴ **Pozn.** Miná je oblast v Saudské Arábii, asi 5 kilometrů východně od Mekky, ležící mezi planinou Arafát a Mekkou. Během hadždže je zde mnoho bílých stanů, ve kterých je ubytováno tisíce poutníků.

⁴⁵ Richardson, 2009, str. 25., <http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

⁴⁶ **Pozn.** Abrahámovo místo je nedaleko Kaaby. Toto místo představuje kámen, na kterém jsou údajně stopy Abraháma, které tam zanechal během své návštěvy v Mekce. Al-Kisáí, 1980, str. 160.

⁴⁷ <http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Al-Kisáí, 1980, str. 160.

⁵⁰ **Pozn.** V anglické verzi tohoto hadísu se objevuje arabský termín *Bani Isra'íl* (kmen Izraele) což je možné také interpretovat jako Izraelité nebo Děti Izraele.

přednášet podruhé: „Není boha kromě Alláha, Alláh je největší!“ a další strana padne. A potřetí: „Není boha kromě Alláha, Alláh je největší!“, město se jim otevře a získají kořist. Zatímco si budou dělit kořist, dorazí k nim předzvěst: „Věru, Dadždžál přišel“. Všeho zanechají a vrátí se.⁵¹

Vše by se mělo udát během několika málo let respektive šesti let a Dadždžál přijde sedmý rok. *„Na Zemi zavládne rovnost a spravedlnost, jako kdysi útlak a tyranie. Bude vládnout po sedm let.“⁵²*

3. 2. 1. Mahdí v šíitském islámu

V této podkapitole bych ráda uvedla, jaké jsou hlavní rozdíly mezi sunnitským a šíitským pojetím Mahdího. Jak již bylo napsáno, obě tyto větve islámu očekávají příchod „Vedeného“. Avšak jsou zde rozdíly ať už v jeho původu, poslání či chápání. Samozřejmě je však jedna věc. V době, kdy se opravdu Mahdí zjeví, se nebude indetifikovat jako sunnita nebo šíita. Podle sunnitské verze ho šíité nepřijmou jak veřejně tak ani ve svých srdcích, odmítnou ho a budou následovat Dadždžála v domnění, že je to jejich správný Mahdí. Jeho vzhled je totiž často popisován jako vzhled samotného Dadždžála, přitom tato osoba má v šíitské eschatologické tradici jen okrajové místo jako například Ježíš. Ten má však jedno velmi důležité poslání. Je vykreslován jako ideální postava, která pomůže Mahdímu přimět židy a křesťany přijmout za své náboženství islám a napravit tak jejich chybu z minulosti, protože tehdy ani jedni nepochopili

⁵¹ Muslim, Book 041, Hadith Number 6979. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁵² Dawud, Book 31, Hadith Number 4272. Dostupné také na www.hadithcollection.com.

jeho pravé poslání.⁵³ Sám Mahdí pak přinutí sunnity přijmout koncept šíí.

Sunnitské a šíitské podání apokalyptických představ vyšlo ze stejného základu, ale neshody začaly již v průběhu 9. a 10. století. Proto je v obou verzích kladen důraz na rozdílné události. Např. již bylo zmíněno, že šíitská tradice upřednostňuje postavu Sufjáního, který je představen jako křesťan z Byzance, nosící kříž na krku, a naopak téměř opomíjejí národy Gog a Magog. Naopak společnými prvky obou verzí je morální zhroucení společnosti a také zkoušky, které lidé zažijí (fitny). Šíité označují znamení Hodiny pojmem *mahtúm*, tzn. neodvratné zlo, a na rozdíl od sunnitů mají zakázáno pokoušet se předpovídat konec.⁵⁴

Bylo by vhodné připomenout, že sunnité chápou postavu Mahdího jen jako budoucího vůdce muslimů, který bude vládnout několik let ve funkci chalífy, bude znamením blížícího se Soudného dne a zbaví svět na určitou dobu zla. Není chápán jako další prorok, ale pochází z rodu proroka Muhammada. Povahově bude velmi dobrý člověk a silně nábožensky založený.

Když roku 873 zemřel Hasan al-Askarí zanechal po sobě prý v úplné tajnosti čtvrtého syna Muhammada.⁵⁵ Tento malý chlapec, jehož existence není ani nijak historicky podložena, ani se o něm nezmiňují žádné šíitské prameny, je považován za onoho Imáma Mahdího. Je dvanáctým Imámem v pořadí, který se stále ukrývá neznámo kde a s věřícími komunikoval a někdy i stále komunikuje skrze čtyři vyslance. Další verzí vysvětlující jak je možné, aby se zjevil po tak dlouhé době, je

⁵³ Ostřanský, 2012, str. 131.

⁵⁴ Ostřanský, 2012, str. 130.

⁵⁵ Madelung, W. *Mahdi*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

ta, že vstane z mrtvých. Šíité nikdy nepřestali věřit v jeho velkolepý návrat, který se datuje asi na tisíc let po jeho zmizení a přitom v porovnání se sunnitskou verzí bude jeho vystoupení o sto padesát let později. Pak přijde samotný konec. Věřícím jsou dány indicie, podle kterých by měli Imámův příchod poznat jako v sunnitské tradici. Těmi jsou například, zatmění během postního měsíce Ramadán, mračna ničivých kobylek, řeka Eufrat se vylije z koryta a zaplaví Kúfu, dále se na ni snese ohnivý červený déšť a Sýrie bude vydrancována a zpusťována výboji. Kúfa se poté stane jeho útočištěm a hlavním centrem. Další, co je od věřících žádáno, je bdělost a ostražitost.

Tato postava má naplnit tužby věřících, vykonat odplatu, uzavřít všechna bezpráví a nevyřešené spory. Imám Mahdí má za úkol ztrestat nevěřící. Proto je někdy titulován jako *sáhib al-sajf* čili Pán meče⁵⁶. Také jsou zdůrazňovány Mahdího nadlidské vlastnosti. Zdá se, že to je odraz šíitských tužeb po tom, co nikdy neměli. Vždy byli ta utlačovaná menšina, a proto si přejí triumfálně vítězícího Mesiáše, který napraví křivdy z minulosti. Místo jeho objevení není zcela jasné, ale je situováno do více měst např. Chorásánu, Mekky nebo Medíny. Doktor Bronislav Ostřanský zmiňuje detailnější popis jeho zjevení poblíž Kaaby, kde pronesl ohnivý projev o právech, jež mu náleží a hned poté se k němu připojí andělé Gabriel a Michael, kteří mu odpřísáhnou oddanost.⁵⁷ Mekku opustí s dalšími pěti tisíci anděly a vydá se na cestu do Medíny a Kúfy, kde zmasakruje ty, co činili zlo. Pod jeho silou padne Konstantinopole, Čína a Dajlamské hory u Kaspického

⁵⁶ Filiu, 2010, str. 32.

⁵⁷ Ostřanský, 2012, str. 131.

moře⁵⁸ a pak na sedm nebo devatenáct let zavládne dokonalá spravedlnost. Po tomto Mahdím bude vládnout dalších dvanáct a po jejich vládě zmizí vše do ztracena. Dále přijde vzkříšení před samotným příchodem Soudného dne.

3. 3. Dadždžál

Třetí základní postavou, která dominuje sunnitské eschatologické tradici, je muž, který je nazývaný *al-Masíh al-Dadždžál* čili Falešný Mesiáš⁵⁹, nejčastěji známý pouze jako Dadždžál. Je to pozoruhodná postava, jejíž příběh je popsán mnohem lépe než například Mahdího či Ježíšův. Ačkoliv není opět zmiňován v Koránu, existuje četné množství hadísů, které jeho osobu lépe přibližují. Nevyvratitelné autority hadísů jako Bucharí a Muslim ho líčí, sice každý tak trochu po svém, ve velmi živých událostech. Je tomu tak asi z důvodu, že nikdo jiný z celé lidské historie, od Adama až po vzkříšení, nezpůsobí světu tolik zla a strastí jako právě on. Proto je nutné vědět o Dadždžálovi co nejvíce, abychom byli připraveni na dobu před jeho objevením, vládu i konec utrpení, které ukončí syn Mariin, *Isá* čili Ježíš.

Než začneme Dadždžálovým samotným příběhem ráda bych zmínila ve stručnosti ještě jeden epicky barvitý a velmi oblíbený hadís od Muslima, který, ač se zdá být místy až velmi bujně fantaskní, byl uznán za platný. Sám prorok ho považoval za pravdivý. Vypráví jej Tamím ad-Darí, konvertita z Hebronu. Jeho postava a působení je velmi zajímavé a ukazuje se, že měl také velký vliv na samotného proroka. Ad-Darí se tehdy ještě jako křesťanský obchodník plavil s dalšími třiceti muži na lodi. Bouře však způsobila, že jejich plavidlo uvízlo na ostrově. Muži zde našli nepředstavitelně chlupatou příšeru, která se jim představila jako

⁵⁸ Filiu, 2010, str. 34.

⁵⁹ Richardson, 2006, str. 89.

jakási vyzvědačka (*al-Džasása*) a poslala je k ohromnému muži spoutanému řetězy. Tím byl sám Antikrist. Zeptal se jich na vítězství Muhammada nad obyvateli Mekky, předpověděl vyschnutí Galilejského jezera a prozradil, že jeho působení bude trvat čtyřicet nocí, zapovězená mu budou města Mekka a Medína.⁶⁰

Kupodivu se objevuje i zmínka o Dadždžálových rodičích, kteří údajně toužili po dítěti a snažili se o něj třicet let. Alláh jim nakonec požehnal, ale již od narození tohoto chlapce se děly zázraky, avšak zázraky ve špatném slova smyslu. Uvádí se, že v okamžiku narození Antikrista měly těhotné ženy potratit nebo porodit předčasně.⁶¹ Před jeho příchodem nastane tříletý obrovský hladomor a sucho. Objeví se, až si jednou muslimská armáda podmaní Konstantinopoli a zpět pod svou vládu získá území Sýrie. Před tím bude také ze země stoupat kouř a Slunce vyjde na západě. Původem žid přijde z východu a podle Bucháriho Dadždžál sestoupí na zem poblíž Medíny:

„Dadždžál sestoupí na zem a utáboří se na místě poblíž Medíny. Medína se po jeho sestoupení třikrát otřese a pak ho všichni nevěřící a pokrytci půjdou hledat.“⁶²

Naštěstí se této chvíle nebude Medína muset nijak obávat:

„Všechny hrůzy způsobené Dadždžálem nijak neohrozí Medínu, protože v tu dobu bude mít sedm bran vedoucích do města a každou budou střežit dva andělé.“⁶³

A až se přiblíží k branám:

„Dadždžál přijde k Medíně, ale najde anděly, jak ji chrání. A jak bylo přáním Alláha, ani Dadždžál, ani mor do Medíny nevstoupí.“⁶⁴

Prorok sám však lid připravoval na příchod této bytosti a varoval je

⁶⁰ Muslim, Book 41, Hadith Number 7028. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶¹ Ostřanský, 2012, str. 122.

⁶² Bukhari, Book 088, Hadith Number 239. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶³ Bukhari, Book 088, Hadith Number 240. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶⁴ Bukhari, Book 088, Hadith Number 248. Dostupné z www.hadithcollection.com.

a znovu také připomněl, že po něm už žádný další prorok nepřijde.⁶⁵ Nabádal věřící, aby zůstali ostražití a nedůvěřovali nikomu. Jako jedno z poznávacích znamení uvedl, že bude na rozdíl od Alláha slepý na jedno oko⁶⁶ a mezi očima bude mít napsáno *Káfir*.⁶⁷ Toto slovo však budou moci vidět jen opravdoví muslimové a nikdo jiný.

„Nikdo se nezeptal proroka na tolik otázek ohledně Dadždžála jako já. Prorok mi řekl: „Co tě tolik trápí?“ Řekl jsem: „Lidé říkají, že sebou přinese hojnosti chleba a řeku vody (tzn., že bude mít spousty jídla a pitné vody).“ Prorok odpověděl: „Ne, je příliš zlý na to, aby mu toto vše Alláh dovolil učinit.“^{68 69}

Prorok také řekl, že Dadždžál bude držet oheň a vodu. To co jiní uvidí jako oheň, bude ve skutečnosti studená voda a naopak.⁷⁰

V jednom z dalších hadísů je popsán vzhled této, můžeme říci nadpřirozené bytosti, který se ovšem ve všech verzích ne zcela shoduje.

„Viděl jsem se ve snu u Kaaby. Též viděl jsem tam muže s nazrzlými vlasy, kterému odkapávala voda z hlavy. Zeptal jsem se: „Kdo to je?“ Řekli mi: „Syn Mariin.“ Pak jsem se otočil k muži s velmi urostlým tělem, červené pleti a kudrnatými vlasy, který byl slepý na jedno oko. Jeho oko vypadalo jako vyčnívající kulička hroznového vína z oční jamky. Řekli mi: „To je Dadždžál.“ Prorok

⁶⁵ **Pozn.** Příchod Ježíše není chápán jako příchod dalšího proroka. Isá se vrátí, protože svůj úkol ještě nedokončil, nepřichází s prorockým posláním.

⁶⁶ Bukhari, Book 088, Hadith Number 241. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶⁷ **Pozn.** Káfir znamená v arabském jazyce *nevěřící*.

Bukhari, Book 088, Hadith Number 245. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶⁸ Bukhari, Book 088, Hadith Number 238. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁶⁹ **Pozn.** Na druhou stranu to vše slouží Alláhu k tomu, aby se přesvědčil, zda lidé věří v něj nebo v Dadždžála.

⁷⁰ Bukhari, Book 088, Hadith Number 244. Dostupné z www.hadithcollection.com.

dodal: „Muž, který se mu nejvíce podobá je Ibn Qatan⁷¹, muž z kmene Khuza.“⁷²

Hadísy sepsané dalším velkým sběratelem druhé sbírky *Správných*, Abú al-Husajnem Muslimem, se většinou opakují nebo naopak ještě více objasňují určité detaily. Například hadís týkající se slepoty Dadždžála. V Muslimově verzi je upřesněno, že Antikrist bude slepý na pravé oko.⁷³ V téže knize, hadísu číslo 6990 je řečeno, že žádný smrtelník jej nebude schopen zabít. Číslo 6994 mluví o tom, že Dadždžál nebude mít žádné děti a 6995 objasňuje jeho náboženskou příslušnost. Vyznáním bude žid, pronásledovaný sedmdesáti tisíci židů z Isfahánu oblečených v šálech (7034). Podle Muslima nebude schopen vstoupit do Medíny ale ani Mekky. Uznává také jako pravdivý jeden detailní příběh, ve kterém se setkal hluboce věřící muslim s Dadždžálem (hadís číslo 7019):

„Když věřící uviděl Dadždžála zvolal: „Ó lide, to je Dadždžál před kterým nás Alláhův prorok varoval!“ Dadždžál pak poručil, aby mu rozbili hlavu, hodili ho na břicho a zbili pěstmi. Pak se Antikrist věřícího zeptal: „Ty ve mne nevěříš?“ Odpověděl: „Ty jsi jen falešný Mesiáš.“ Dadždžál proto nařídí, aby byl od hlavy až k nohám rozdělen pilou podélně na dva kusy. Poté se začne mezi těmito dvěma kusy procházet a nařídí mu, aby vstal. Věřící vstane a stojí zpříma. Opět se ho zeptá: „Stále ve mne nevěříš?“ Na to mu věřící odpoví: „Právě si mě utvrdil v tom, že jsi opravdu Dadždžál. Lidé, nebude se k Vám chovat lépe než nyní ke mně!“ a varoval opět lid. Dadždžál se ho pokusí chytit tak, aby ho opět zabil. Avšak místo mezi jeho krkem a klíčovými kostmi se promění v měď a tak nenajde způsob jak jinak ho zabít. Vezme ho za ruce a nohy a hodí ho do

⁷¹ Pozn. Ibn Qatan byl muž, který zemřel ještě v předislámské době. Prorok o něm říkal, že má se nejvíce ze všech podobá Dadždžálovi.

⁷² Bukhari, Book 088, Hadith Number 242. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁷³ Muslim, Book 41, Hadith Number 7005. Dostupné z www.hadithcollection.com.

vzduchu. Lidé si budou myslet, že jej hodil do pekelného ohně, ačkoliv našel ve skutečnosti své místo v ráji.“⁷⁴

Dadžďžálovi je věnováno mnoho hadísů od Muslima. Ráda bych proto zmínila ještě jeden, který se mi zdá být důležitý, protože obsahuje další důležité informace ohledně jeho vlády. Jedná se o hadís číslo 7023.

„Dadžďžál se objeví v ummě a zůstane po dobu čtyřiceti, nemohu však říci zda dnů, měsíců nebo let. Nato Alláh vyšle Ježíše, syna Marie, který jej najde a zabije. Lidé pak budou žít sedm let v míru a nebude mezi nimi zlost, zášť či závist.“⁷⁵ Po sedmi letech nechá Alláh foukat studený vítr od Sýrie. Ten kdo v sobě nemá ani smítko dobroty či víry v Boha, toho tento vítr usmrtí. Najde si Vás všude, i v těch nejhlubších horách.“⁷⁶

Pro muslimy to bude velmi těžké období, jelikož Dadžďžál bude vystupovat jako mesiáš. Bude mít zázračné schopnosti léčit slepé a malomocné jako Ježíš. Bude křísit mrtvé, bude schopný přivolat déšť v období sucha a zastavit ničivý žár slunce. Bude mocný natolik, že donutí muslimy, aby ho následovali a ti, kteří prozřou a uvidí, že tento odpudivý tvor vede lid jen do pekla, se před ním mohou ochránit recitací osmnácté súry Koránu, *Jeskyně*. Zároveň ten, kdo si pamatuje poslední verš této súry, bude v Soudný den ozářen.⁷⁷

Na pomoc muslimům také přijdou varovatelé. Jimi jsou prorok Eliáš a Idrís.⁷⁸ Ti, kteří uvěří, že se jedná o skutečného Dadžďžála uprchnou do úkrytu, avšak budou upozorněni, že se nemají vydávat do pouště. Tam má totiž Antikrist zvláštní schopnosti.⁷⁹ Ke konci svého působení se obrátí proti Sýrii. V tu chvíli bude již Mahdí

⁷⁴ Muslim, Book 41, Hadith Number 7019. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁷⁵ **Pozn.** Těchto sedm let je období vlády Mahdího.

⁷⁶ Muslim, Book 41, Hadith Number 7023. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁷⁷ Richardson, 2006, str. 91.

⁷⁸ Abel, *Dajjal*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

⁷⁹ Ostřanský, 2012, str. 122.

s jeho armádou připraven, ale jak již bylo zmíněno, bude Dadždžál nakonec zabit Ježíšem. Podrobnosti této události budou popsány v další kapitole věnované právě Isovi a jeho roli v islámské apokalypse.

Všechny fakta a informace k postavě Dadždžála doposud uvedené jsou získané z hadísů. Nyní se jen krátce podívejme, jak moc se liší Dadždžál z hadísů od toho z lidové tvorby. Jako pramen použiji Abú al-Hassana al-Kisáího, který je jedním z nejznámějších sběratelů lidových tradic. Podstata Dadždžálova příběhu je stejná, jen detaily se liší. Lidová tradice je barvitější, místy až moc fantastní. Al-Kisáí píše, že se Antikrist objeví na planině mezi Sýrií a Irákem a bude vykřikovat, že je prorokem. Před ním budou kráčet hory jídla, masa, ovoce a vína, doprovázet ho budou jeho společníci hrající na tamburíny, spolu s krásnými lehkými děvčaty. Nenajde se téměř nikdo, kdo by tomu všemu po tříletém hladomoru odolal. Trestu za toto smilstvo se vyhne jen ten, koho sám Alláh ochrání. Přijede na obrovském oslu, na čele bude mít zakroucený roh, ze kterého budou vylézat hadi a štíři. V ruce bude držet kopí, luk, šíp a štít. Následovat ho budou čarodějové, kteří vykouzlí z ohně zlaté a stříbrné předměty, drahokamy, jídlo a pití. Jídlem a pitím se nasytí jen ti, kteří uvěří v Dadždžála. Projde celou zemí na východě i západě, dokud nepřijde až do Babylonu, kde měl údajně střetnout al-Chadira⁸⁰. Říká se, že Dadždžál zabil al-Chadira třikrát a Alláh jej zase třikrát oživil. Bude mu odepřen přístup do čtyř měst a těmi jsou Mekka, Medína, Jeruzalém a Tars. Na zemi stráví jen čtyřicet dní a během těchto dnů s ním povede boj jeruzalémský Imám. Ten zabije část jeho armády. Pak sešle Alláh velmi silný vítr, kterému podlehne opět část jeho armády a zbytek bude zabit Mahdího armádou. Na to rozkáže Alláh Gabrielovi, aby přivedl Isu

⁸⁰ **Pozn.** Al-Chadir je oblíbená postava islámské legendární literatury. Objevuje se také v Koránu jako Mojžíšův služebník (18:59-81)

z třetího nebe. V okamžiku, kdy se Isá jen podívá na Antikrista, se pod jeho tíhou pohledu roztaví jako olovo.⁸¹

Smrtí Dadždžála a ukončením Ježíšova poslání se uzavírá první epizoda islámských apokalyptických dějin čili první rozkol (*al-fitna al-úlá*) a následuje okamžitě druhý rozkol (*al-fitna al-thánija*), kde hraje největší roli vpád národů Gog a Magog. Nepředbíhejme však událostem, neboť chronologicky nyní dojde k druhému sestoupení Krista na zem.

3. 4. Návrat Ježíše

Ježíš je tolik očekáván nejen křesťany, ale zároveň muslimy. Islámské představy o jeho poslání při znovuoobjevení se ale zásadně liší od křesťanského obrazu Ježíšova druhého příchodu. Podle sunnitské tradice je Ježíš, syn Mariin (*Isá, Ibn Marjam*) jednou z ústředních postav apokalyptických představ. Zaujímá i velmi významné místo celkově ve věrouce islámu, tradicionalisté kladou velký důraz právě na tuto etapu apokalypsy a postavu Ježíše, který porazí Antikrista. Představuje jedenáctého z dvanácti Alláhových poslů. Linie poslů začíná od Adama a končí Muhammadem. V Koránu i hadísech je hojně zmiňován a na pravou míru je uvedeno také jeho poslání. Podle Koránu nebyl nikdy ukřižován, jak je patrné ze súry *Ženy* (4: 157,158):

*„Věru jsme zabili Mesiáše Ježíše, syna Mariina, posla Božího!“
Však nikoliv, oni jej nezabili ani neukřižovali, ale jen se jim tak zdálo. A věru ti, kdož jsou o něm rozdílného mínění, jsou vskutku na pochybách o něm. A nemají vědomosti žádné a sledují jen dohady; a nezabili jej určitě; naopak Bůh jej k sobě pozdvihl, neboť Bůh je mocný, moudrý.“⁸²*

⁸¹ Al-Kisáí, 1980, str. 162, 163.

⁸² Hrbek, 1972, str. 540.

V sůře *Rod Imránův* 3:55 je tato myšlenka potvrzena samotným Alláhem:

„A hle, pravil Bůh: „Ježíši, nyní tě odvolám a povznesu tě k Sobě a očistím tě od (špíny) těch, kdož neuvěřili. A ty, kdož tě následovali, učiním vyššími než ty, kdož nevěřili, až do dne zmrtvýchvstání. A pak se ke Mně všichni navrátíte a rozsoudím mezi vámi to, v čem jste se rozcházeli.“⁸³

Jeho výjimečné zrození je islámem plně uznáno (3:42,47)⁸⁴ a je v Koránu přirovnáván k novému Adamovi (3:59)⁸⁵. Zajímavostí ohledně jeho zrození je bezpochyby fakt, že on, prorok Muhammad ani Marie při narození neplakali jako jiné děti.⁸⁶ Zmiňuje se o tom opět Bucharí v jednom ze svých hadísů:

„Když se jakákoliv lidská bytost narodí, Satan se jí dotkne na obou stranách těla dvěma prsty. Ježíše se pokusil dotknout, ale neuspěl a místo toho se dotkl jen placenty.“⁸⁷

Podle Muhammada je Isá jedním z největších proroků a od Alláha dostal dar činit zázraky (5:110)⁸⁸, tato výsada se samotnému Muhammadovi nedostala.

Ježíš samozřejmě nesestupuje mezi lid bezdůvodně, nese si s sebou důležitý úkol. Kromě zabití Dadždžála, je jeho posláním naplnit zemi opět spravedlností, avšak tato myšlenka pochází od učenců, kteří se zabývali tafsírem a nikde v Koránu není zcela jasně napsána. Proto je také chápána spíše jako jakési mytologické příkrášlení. Po porážce Dadždžála odvede zbytek muslimů do útočiště, aby se zotavili z této těžké zkoušky v podobě Dadždžála a zároveň aby byli uchráněni před novou apokalyptickou katastrofou v podobě vpádu Goga a Magoga. A v neposlední řadě se prohlásí

⁸³ Hrbek, 1972, str. 501.

⁸⁴ Hrbek, 1972, str. 500.

⁸⁵ Hrbek, 1972, str. 501.

⁸⁶ Glassé, 2001, str. 240.

⁸⁷ Bukhari, Book 054, Hadith Number 506. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁸⁸ Hrbek, 1972, str. 614.

za muslima a měl by také vysvětlit křesťanům své pravé poslání, které oni sami nepochopili v době jeho prvního působení. To spočívá v přesvědčení, že by správně měli být muslimy a praktikovat islám. Tato myšlenka je rozvinuta natolik, že sahá až ke dni zmrtvýchvstání, kde má údajně Ježíš svědčit proti všem, kteří ho ani napodruhé nepochopili (4:159):

„A věru není nikdo mezi vlastníky Písma, kdo by v Něj neuvěřil předtím, než zemře - a v den zmrtvýchvstání bude pak proti nim svědkem.“⁸⁹

Přejdeme nyní k sestoupení Ježíše na zem a jeho střetu s Dadždžálem. Samotné sestoupení ani smrt Antikrista v Koránu popsáno není a proto budu opět vycházet jen z hadísů. V hadísech je tato událost velmi barvitě vykreslena, avšak autoři se opět v detailech neshodují. Nyní navazuji na chvíli, kdy s Dadždžálem bojuje již vojsko Mahdího a blíží se jeho konec.

„V tu chvíli Alláh sešle Krista, syna Marie, sestoupí na bílý minaret ve východní části Damašku. Bude oděn do dvou šafránových šatů a ruce bude mít položeny na křídlech dvou andělů. Když skloní hlavu, spadnou z ní kapky potu, až ji zvedne nahoru, kapky jako perly po něm potečou. Smrt sáhne na všechny nevěřící, kteří pocítí pach Mesiáše a jeho dech bude sahat tak daleko jako jeho pohled. Ježíš bude pronásledovat Antikrista, dokud ho nechytí u brány Lodu⁹⁰, kde ho také zabije.“⁹¹

Muslimští tradicionalisté sepsali pro věřící popis Ježíšova vzhledu, aby jej bezpochyby poznali, až opět přijde na zem. Buchárí uvádí, že bude mít nazrulé vlasy, jak již bylo v kapitole o Dadždžálovi uvedeno. Podle dalšího popisu bude mužem

⁸⁹ Hrbek, 1972, str. 540.

⁹⁰ **Pozn.** Islamologové zdůrazňují vliv křesťanství a židovství na islámskou eschatologii v kontextu s Lodem jako místem, kde Ježíš zabije Antikrista. Lod, který se nachází v Izraeli, byl roku 636 dobyt muslimy. Po tomto dobytí jeden místní žid předpověděl chalífě Umarovi smrt Antikrista jen o trochu dál od brány Lodu. Filiu, 2010, str. 26.

⁹¹ Muslim, Book 41, Hadith Number 7015. Dostupné z www.hadithcollection.com.

harmonického vzhledu, nebude ani vysoký ani malý, ani obtloustlý, ani hubený, s kulatou tváří. Ježíš se po svém sestoupení v blízkosti Damašku vydá do Jeruzaléma⁹², kde povede podle tradice společnou ranní modlitbu všech věřících, kdy jako imám nahradí Mahdího, který ho prý údajně požádá, aby vedl modlitbu. Poté vyrazí s kopím do boje proti Dadždžálovi.⁹³

„Slyšel jsem Alláhova posla (mír s ním) jak řekl: „Část mého lidu nepřestane za pravdu bojovat a vytrvá až do dne vzkříšení. Ježíš, syn Mariin, sestoupí a vůdce muslimů ho pozve, aby přišel a ujal se modlitby. On však odvěti: Ne, někteří z nás jsou předurčení k tomu vést druhé a to je poctou Alláhovou.““⁹⁴

Během modlitby bude stát za Mahdíem na důkaz jeho úcty k němu.⁹⁵ Je důležité si uvědomit, že během Ježíšova návratu na zem se obrátí většina křesťanů na islám a doslova tak zanikne křesťanství. Ti, kteří jej nebudou následovat, pak stihne trest během posledního soudu. Na důkaz toho, že s myšlenkou křesťanství nesouhlasí, vykoná Ježíš pár zásadních rozhodnutí, o kterých mluví Bucharí:

„Při Něm, v jehož rukách je má duše, sestoupí mezi vás zajisté brzy Ježíš, syn Mariin, a bude soudit lidstvo právem, zlomí kříž, zabije všechna prasata a nebude již nadále vybírána džizja- daň od nemuslimů. Peněz bude tolik, že je ani nikdo nebude už přijímat a jediné odevzdání se Alláhu během modlitby, bude lepší než celý svět a cokoliv v něm.“⁹⁶

Dále zničí všechny synagogy a kostely a zabije každého křesťana, který v něj nevěřil.

Jelikož Antikrist při pokusu vstoupit do Medíny neuspěl, rozhodl se pokračovat do Sýrie a nasbírat síly na cestě. Imám

⁹² Pozn. Podle jiné tradice je místo Ježíšova sestoupení na zem kladeno rovnou do Jeruzaléma.

⁹³ Ostřanský, 2012, str. 123.

⁹⁴ Muslim, Book 01, Hadith Number 0293. Dostupné z www.hadithcollection.com.

⁹⁵ Richardson, 2006, str. 55.

⁹⁶ Bukhari, Book 055, Hadith Number 657. Dostupné z www.hadithcollection.com.

Mahdí bude připraven se svojí muslimskou armádou a právě dokončovat onu ranní modlitbu s Ježíšem za zády. Po modlitbě rozkáže Ježíš, aby byla otevřena brána. Za branou bude stát k boji připravený Antikrist s armádou sedmdesáti tisíc židů. A jak již také bylo zmíněno, Ježíš se na něj upřeně zadívá, on se pod jeho tíživým pohledem začne rozpouštět a z posledních sil se bude snažit utéct. Zůstane naživu také do chvíle, dokud ho Ježíš nezabije svým kopím. Dadždžál bude během snahy o útěk lapen právě u brány Lodu, kde ho také konečně Ježíš zabije.⁹⁷

Po zabití Antikrista se jeho armáda složená z židů rozuteče, ale ani oni trestu neujdou.

„Hodina nepřijde, dokud muslimové budou bojovat proti židům a muslimové je všechny nenajdou a nezabijí. Židé se budou schovávat za kameny nebo stromy a kameny nebo stromy budou říkat: „Muslime či služebníku Alláhův, za mnou se schovává žid, přijď a zabij ho.“ Jen strom Gharqad⁹⁸ ti to neprozradí, je to totiž strom židů.“⁹⁹

Po tomto triumfálním vítězství shromáždí Ježíš Alláhovi věrné, a jelikož již ví, že se blíží národy Gog a Magog, odvede lid na bezpečné místo, kde přečkají toto období chaosu.

„Dávám ti z řad svých služebníku jen takové lidi, proti kterým nebude nikdo schopen bojovat. Vezmi je a odved' do bezpečí na horu Tur¹⁰⁰. Pak Alláh sešle Goga a Magoga, ti se povalí jako roj z každého svahu a vypijí celé Galilejské jezero, čímž zahasí žízeň. Gog a Magog obklíčí Ježíše a jeho věrné opevněné na Turu. Mesiáš a jeho druhové se budou modlit k Alláhu, ten sešle hmyz,

⁹⁷ <http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

⁹⁸ **Pozn.** Strom Gharqad je patrně trnitý aromaticky vonící keř z okolí Jeruzaléma. Mohlo by se jednat o některý druh Lycea čili Kustovnice.

⁹⁹ Muslim, Book 41, Hadith Number 6985. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹⁰⁰ **Pozn.** Tur by mohlo obecně znamenat „hora“, což zvyšuje nejasnost umístění tohoto bezpečného místa. V nejčastějších interpretacích se však objevuje Olivová hora (Túr Zajta) nebo dokonce hora Tábor (Džabal al-Túr) nad městem Nábulus. Také se objevuje často jako ona hora Sinaj. Sinaj je totiž dvakrát spojena s Túr v samotném Koránu. Filiu, 2010, str. 27.

*který bude štípat lid Goga a Magoga do krkú tak intenzivně, až všichni do rána zemřou. Ježíš se svými druhy poté sestoupí z hory na zem a ucítí ve všech koutech světa jejich odporný zápach. Všichni pak opět usilovně prosí ve svých modlitbách Alláha, který pošle ptáky, jejichž krky se budou podobat krkům velbloudů. Ti odnesou těla Goga a Magoga tam, kam si Alláh přeje. Alláh sešle déšť, kterému žádný hliněný dům nebo stan z velbloudí srsti neodolá a země bude umyta tak, že se na zrcadlo podobat bude.*¹⁰¹

Po obdobích velkých hrůz pak nastane po dobu čtyřiceti let klid, kdy bude Ježíš vládnout, řídit se sunnou a Koránem a lidé budou mít v duších mír. Po smrti bude pohřben v Medíně, nalevo od Muhammada mezi Abú Bakrem a Umarem.¹⁰²

Lidová vypravování o této události se v zásadě od uznané verze neliší.

3. 5. Kmeny Gog a Magog

Druhý rozkol apokalyptického dění je spojen s příchodem prokletých národů Gog a Magog (arabsky *Ja'júj wa Ma'júj*). Jejich zjevení se je dalším znamením blížící se Hodiny a zmínky spojené s nimi se objevují také v Koránu a samozřejmě hadísech. Věřící se však nemusí obávat, protože tyto kmeny opravdu nepřekonají zeď dřívě než před koncem světa. Popis a celkové působení těchto kmenů, ač není velmi dlouhé, je působivé. Reprezentují totiž sílu, chaos, neštěstí, násilí, ničení a neklid. Jak již brzy uvidíme, nacházíme v jejich případě spojitosti například s Biblí či dobu Alexandra Makedonského.

Představy o těchto severských národech mají nejspíše biblický původ, jelikož o nich nacházíme zmínky v Genesis a Ezechielovi.

¹⁰¹ Muslim, Book 41, Hadith Number 7015. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹⁰² Anawati, *Isa*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Není však vyloučeno, že tato myšlenka byla již přejata z *Románu o Alexandrovi* a tak se ocitli tito lidé v Bibli a Koránu¹⁰³:

„Synové Jefetovi: Gomer a Magóg a Mádaj, Jávan a Túbal, Mešek a Tíras.“ Gn 10:2

„Lidský synu, postav se proti Gógovi v zemi Magógu, proti velkoknížeti Mešek a Túbalu, a prorokuj proti němu.“

„Proto prorokuj, lidský synu, a řekni Gógovi: Toto praví Panovník Hospodin: Což se nedozvíš v onen den, že Izrael, můj lid, sídlí v bezpečí?¹⁰⁴ Vyjdeš ze svého místa, z nejzazšího severu, ty i mnoho národů s tebou, všichni jezdci na koních, velké shromáždění, velké vojsko. Potáhneš na Izrael, můj lid, a pokryješ zemi jako mrak. Na sklonku dnů tě přivedu na svou zemi, aby mě pronárody poznaly, až ukážu svou svatost před jejich očima na tobě, Gógu!“ Ez 38:2, 14, 15, 16.

„Na izraelských horách padneš ty, všechny tvé voje i národy, které jsou s tebou. Vydám tě za pokrm dravému ptactvu, kde kterému okřídlení i polní zvěři.¹⁰⁵“ Ez 39:4

Tradice o Gogu a Magogu, jak ji najdeme v hlavních islámských uznávaných zdrojích, je velmi heterogenní. Proto se ještě nejprve podívejme, co je o nich napsáno v Koránu. Zmínky o těchto prokletých lidech najdeme ve dvou súrách- *Jeskyňi* a *Prorocích*.

„I řekli mu: „Dvourohý¹⁰⁶, věru Gog a Magog šíří spoušť po zemi, máme ti poplatek zaplatit, abys mezi námi a jimi hráz vystavěl?“
Odpověděl: „To, co mi propůjčil Pán můj, je lepší než poplatek.“

¹⁰³ Van Donzel, Ott, *Yadjudj wa Madjudj*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

¹⁰⁴ **Pozn.** Pokud tento okamžik příchodu porovnáme s islámskou verzí, můžeme vidět, že lid Izraele se již nachází někde v bezpečí stejně tak jako v islámu prorok Isá odvedl ony pravé věřící muslimy do bezpečí, aby přečkali vpád Goga a Magoga.

¹⁰⁵ **Pozn.** Zde opět vidíme zmínku o dravém ptactvu, která se objevuje i v islámské verzi. V té pošle Alláh ptáky, jejichž krky se budou podobat krkům velbloudů. Z toho je možné usoudit, že se bude jednat nejspíše o některý druh supa. Ti jsou známi požíráním zdechlin.

¹⁰⁶ **Pozn.** Dvourohý muž (dhú al-karnajn) je právě někdy ztotožňovaný s Alexandrem Velikým nebo také s himjarským monarchou z Jemenu, či dokonce s perským císařem, bezpochyby Achajmenovcem.

Pomozte mi horlivostí svou a zřídím mezi vámi a jimi hráz mocnou. Přineste mi kusy železa!“ A když je narovnal mezi dvě úbočí, rozkázal: „Foukejte!“ Když z toho vznikl oheň, dodal: „Přineste mi k vylití do něho mosaz roztavenou!“ A nebyli Gog a Magog schopní ji přelézt ani otvor udělat v ní. I řekl Dvourohý: „Toto je od Pána mého milosrdenství, a až splní se slib Pána mého, na prach ji rozdrtí, vždyť Pána mého slib je vždy pravdivý.“ V ten den je ponecháme, aby jeden na druhého ve vlnách dorážel. A bude zatroubeno na pozoun a shromáždíme je všechny najednou.“¹⁰⁷ (18: 94-99)

„A je zakázáno městu každému, jež jsme zahubili, aby se obyvatelé jeho v ně navrátili, pokud nebudou vypuštěni Gog a Magog; a tehdy se lidé z každého hrobu vynoří!“¹⁰⁸ (21: 95,96)

Původ těchto kmenů není zcela jasný a existuje mnoho teorií. Jednou z nich je, že se jedná o Adamovy a Eviny děti, ne však jejich společné! Gog se zrodil z noční poluce Adama, kdy se jeho semeno smíchalo s hlínou. Magog je pak Eviným potomkem z menstruační krve. Podle některých nejsou ani lidmi ale ani džiny.¹⁰⁹ Nikdo si však nedokázal vysvětlit, kdo či co by mohlo být tak silné a chovat se zároveň tak destruktivně. Podle Bible a jiných komentátorů jsou oba národy potomky Jefeta, syna Noema.

Pouze Alláh může spočítat, kolik je přesně dohromady těchto lidí. Každý národ má prý čtyři sta tisíc a celkově těmto národům patří pět šestin z celého světa, zbylá jedna část patří dalším lidským bytostem. Tyto barbary drží od zbytku světa bájně hory Qáf a ona nezdolná zeď, kterou postavil údajně Alexandr Veliký z pověření Alláha. Ta chrání lid před jejich ničivými nájezdy. Tato zeď či hráz by měla vyplňovat prostor mezi dvěma horami. Učenci ji

¹⁰⁷ Hrbek, 1972, str. 278, 279.

¹⁰⁸ Hrbek, 1972, str. 245.

¹⁰⁹ Van Donzel, Ott, *Yadjudj wa Madjudj*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

lokalizovali a ztotožnili například s Arménskými a Azerbajdžánskými horami, Velkou čínskou zdí nebo sásánovským opevněním u Derbentu¹¹⁰. Objevil se také názor, že se nachází na Kavkaze. Středověcí učenci se pokoušeli ztotožnit tyto národy s jimi známými etniky. Jejich bádání má často zajímavé výsledky. Například, vycházeli z myšlenky, že se jedná o potomky Noemova syna Jefeta, jak již bylo zmíněno výše, od něhož svůj původ odvozují zároveň Turci. Aby byla tato myšlenka ještě více podpořena, uvádí se zároveň, že Turkové (*Turk*) se tak nazývají, protože byli ponecháni (*turikú*) právě za onou zdí. Podle jiných středověkých tradic, které vyprávějí o Gogu a Magogu se ví, že jde o celkový počet dvaceti dvou kmenů a hráz jich oddělila od zbytku světa jen dvacet jedna. Onen zapomenutý kmen představují právě Turkové. Ti prý odpovídají popisům, které zmínil prorok Muhammad o těchto národech. Mluvíme o širokých tvářích, malých očích, jsou světlouhlaví či zrzaví se zploštělými obličejí a malými nosy.¹¹¹ Není problém najít ani podrobnosti o jejich vzhledu a chování. Existují tři typy, jeden vysoký jako cedry, druhý jak vysoký, tak také široký a třetí co se umí přikrýt jedním uchem a na druhé si lehá. Namísto nehtů na rukách mají drápy, zuby podobající se zubům predátorů, jejich dásně jsou silné jako ty velbloudí a během žvýkání se jim zuby třou o sebe. Najdeme mezi nimi i takové co mají rohy, ocase a kly, protože jedí syrové maso. Jsou kanibalové a milují se jako zvířata. Žádný muž nezemře dřív, dokud nezplodí tisíc dětí a žena dokud jich tisíc neporodí.¹¹²

Zajímavé je, že před tím, než byly tyto národy uvězněny za zdí, přicházely každé jaro, aby snědly vše zelené a odnesly sebou vše suché. Poté se Alláh rozhodl tyto ničící tvory uvěznit a učinit

¹¹⁰Hrbek, 1972, str. 692.

¹¹¹Ostřanský, 2012, str. 123.

¹¹²Van Donzel, Ott, *Yadjudj wa Madjudj*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

z nich jedno ze znamení soudného dne. Tento úkol přidělil právě Alexandru a obdařil ho silou, aby tak mohl učinit, protože se jim nikdo jiný postavit nemůže.

„Stvořil jsem své sluhy (pozn. Gog a Magog) tak mocné, že nikdo kromě mne proti nim nemůže bojovat.“¹¹³

Existuje hadís zaznamenaný Buchárím ve své sbírce *Správných*, který popisuje onu zeď:

„Muž řekl prorokovi (mír s ním), že viděl hráz Goga a Magoga. Prorok (mír s ním) se ho zeptal: „Jak vypadala?“ Muž odpověděl: „Byla jako pruhované šaty, s červenými a černými pruhy.“ Prorok (mír s ním) odpověděl: „Ano viděl jsi ji.“¹¹⁴

Samotné uvěznění bylo již popsáno podle Koránu. Samozřejmě se budou chtít osvobodit a hráz probourat. Proto budou každý den hrabat a snažit se ji jakkoliv poničit či alespoň podhrabat. Každý den budou pracovat, dokud neuvidí téměř vycházející slunce. Lidé na druhé straně zdi uslyší, jak pracují a přibližují se. Ale až do soudného dne se nestane, že by se přes zeď dostaly. Vždy je zastaví jejich vůdce a odvedí k odpočinku s příslibem, že druhý den práci dokončí. Když se pak vrátí druhý den, musí ale začít celou práci znova, protože Alláh ta poškození opravil přes noc a udělal ji ještě odolnější. Zeď opravdu probourají nebo podkopou až ve chvíli, kdy jejich vůdce vysloví *„Inšá´alláh!“¹¹⁵* *„Hráz byla prolomena Gogem a Magogem.“¹¹⁶*

Poté se rozutečou po zemi a přijde doba násilí, zabíjení, ničení, drancování a plenění. Ve chvíli, kdy dosáhnou Jeruzaléma, si na chvíli pomyslí, že ovládli svět a namíří své luky a šípy k nebi.

¹¹³ Muslim, Book 41, Hadith Number 7016. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹¹⁴ Ibn Katheer, 2001, str. 150.

¹¹⁵ Van Donzel, Ott, *Yadjudj wa Madjudj*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

¹¹⁶ Bukhari, Book 088, Hadith Number 250. Dostupné z www.hadithcollection.com.

Šípy se k nim vrátí zakrvavené a oni budou přesvědčeni, že ovládli i nebe.

„Zabili jsme všechny ty, co pobývali na zemi. Nech nás nyní zabít ty, kteří jsou na obloze.“ A vystřelí své šípy proti obloze, šípy se jim vrátí pošpiněné krví.“¹¹⁷

Na to Alláh vyslyší modlitby Ježíše a jeho věrných a sešle na zem hmyz, který jim proleze nosy a uši do krku, tam je kousne a zabije je. Všichni zemřou během jedné noci. Jejich těla jsou pak snědena ptáky, anebo odnesena do moře mohutným deštěm, který má očistit zemi po jejich nájezdech. Hadís popisující tuto událost byl uveden již v kapitole o návratu Ježíše, jen pro připomenutí se jedná o hadís od Muslima.¹¹⁸

V lidovém vyprávění o národech Gog a Magog nenajdeme žádnou větší odchylku, jsou téměř identická s hadísy a Koránem.

3. 6. Příchod Habešana

Příchod této postavy, či možná skupiny lidí z Habeše (dnes Etiopie), není podložen Koránem, ani dostatečně hadísy jako jiná témata. Bucháří se o něm zmiňuje jen v jediném hadísu. Dále se objevuje například u Abú Dawúda či v tafsíru Koránu a samozřejmě v lidovém vypravování.

„Nechte Etiopany na pokoji tak dlouho, dokud si oni nevšimají vás! Je tu jen jeden, který má krátké nohy a bude se snažit najít a uloupit poklad Kaaby.“¹¹⁹

Habešan se objevil již v době druhého sestoupení Ježíše, syna Marie. Podle jedné z verzí mu také samotný Ježíš¹²⁰ podlehne a bude pohřben, jak již bylo dříve zmíněno, po boku Muhammada a

¹¹⁷ Muslim, Book 41, Hadith Number 7016. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹¹⁸ Muslim, Book 41, Hadith Number 7015. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹¹⁹ Dawud, Book 37, Hadith Number 4295. Dostupné také na www.hadithcollection.com.

¹²⁰ Ostřanský, 2012, str. 124.

prvních dvou chalífů. *Dhú Suwajqatajn*, plešatý vandal s krátkýma nohama¹²¹ tmavé pleti a s deformovaným zápěstím¹²² nebude váhat zaútočit se svými vojáky na Kaabu a ukrást z ní všechnen poklad.

„Alláhův posel řekl: „Dhú Suwajqatajn (muž s hubenýma nohama) z Etiopie zničí Kaabu.“¹²³

„Slyšel jsem jak prorok (mír s ním) pravil: „Dhú Sawajqatajn z Habeše zničí Kaabu a ukradne cennosti a Kiswu¹²⁴. Je plešatý a má postižené zápěstí u ruky. Zaútočí na Kaabu s rýčem a krumpáčem.“¹²⁵

Celou ji pak odnesou do Džiddy a svrhnou do Rudého moře. V tu chvíli zanikne spolu s ní také islám, protože se již nebudou moci konat poutě do Mekky. Až se tomu všemu tak stane, vyjde Slunce na západě a osudná Hodina bude zase o něco blíže.

Tradiční pojednání o úplném konci se opět rozcházejí v otázce, kdy přesně úplný konec světa nastane. Navíc zde nenacházíme dostatek informací od dob výše zmíněných až do popisu samotného zmrtvýchvstání. Některá pojednání navazují příchodem Hodiny a posledním soudem hned po zničení Goga a Magoga, jiná uznávají ještě příchod Habešana a jeho armády. Každopádně vždy je uznán východ Slunce na západě a spolu s tím i objevení apokalyptického zvířete a kouř, který pohltí věřící i nevěřící. Za zmínku stojí určitě ještě ono apokalyptické zvíře (*dábba*). Objevuje se totiž jak v Koránu, tak v hadísech.

¹²¹ **Pozn.** Jméno Suwajqatajn má právě význam vandal s krátkýma nohama.

¹²² Filiu, 2010, str. 47.

¹²³ Bukhari, Book 026, Hadith Number 666. Dostupné z www.hadithcollection.com

Pozn. Můžeme si povšimnout, že hadís má číslo 666 známé jako ďáblovlo číslo a číslo zla.

¹²⁴ **Pozn.** Kiswa je černý brokát zakrývající Kaabu.

¹²⁵ Ibn Katheer, 2001, str. 55.

„Až dopadne na ně slovo rozhodné, dáme vystoupit ze země zvířeti, které promluví k nim a řekne: „Lidé věru o Našich znameních nebyli přesvědčeni!“¹²⁶ (27: 82)

Z tohoto verše Koránu si můžeme všimnout, že zvíře bude promlouvat k lidem.

„Až se objeví tři věci: východ Slunce na místě, kde zacházelo, Dadždžál a na zemi zvíře. Pak víra nepomůže tomu, kdo před tím nevěřil nebo kdo neučinil žádné dobro, jak mu jeho víra ukládala.“¹²⁷

Kolem tohoto zvířete je spousta nejasností, a ačkoliv se jeho vystoupení může zdát děsivé a pro lid nebezpečné, nikde není napsáno, že vystupuje jako záporná postava. Bude to opravdu velmi zvláštní stvoření, extrémně obrovské, člověk si jeho vzhled nemůže ani pořádně představit. Toto zvíře je však vzhledově přirovnáváno k hadovi. Vystoupí ze země a otřepe si prach z hlavy. Bude s sebou mít prý Šalamounův zázračný prsten a Mojžíšovu hůl. Lidé budou vystrašeni a budou se snažit utéct, avšak marně. Podle tradice je posláním tohoto zvířete rozlišit věřící a nevěřící. Pomocí hole rozbije nos každému nevěřícímu a na čelo mu napíše *Káfir- Nevěřící*. Zkrášlí obličej každého pravého věřícího a na čelo mu napíše *Pravý věřící*.¹²⁸

Až dábba dokončí své poslání, ozve se ono první zlověstné zatroubení na roh anděla Isráfíla. Poté všichni vstanou z hrobů a sejdou se na planině, kde nastane soudný den.

¹²⁶ Hrbek, 1972, str. 268.

¹²⁷ Muslim, Book 01, Hadith Number 0296. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹²⁸ Ibn Katheer, 2001, str. 57.

4. Konec světa

Příchod Hodiny (*al-sáa*) je jedním z nejdůležitějších konceptů islámské eschatologie. Mnoho podobných prvků, které se pojí k tomuto okamžiku, najdeme také v židovské eschatologii či křesťanské. Před tímto okamžikem se objeví spousta velkých znamení, kterým byla věnována třetí kapitola mé práce, a před samotným začátkem budou následovat, mohli bychom říci, „doplňková“ znamení Hodiny. Tato menší znamení jsou většinou jen přírodní úkazy završená právě prvním zatroubením anděla Isráfíla¹²⁹. Toto téma je hojně podloženo jak Koránem, tak hadísy. Den zmrtnýchvstání je v Koránu zmíněn sedmdesátkrát¹³⁰, avšak to, co se děje před tím, není nikde zmiňováno. Přesný čas příchodu Hodiny zná samozřejmě jen Alláh:

„Vědomost o tom je pouze u Pána mého a jedině On odkryje ji v čas její. Těžká je na nebesích a na zemi a přijde k vám leč znenadání.“ (7: 187)¹³¹

Začněme tedy nyní přírodními katastrofami, které budou následovat po zmizení onoho Zvířete. Hadís od Buchárího¹³² se zmiňuje o východu Slunce na západě. O ohni, který požene lid z východu na západ¹³³. V Koránu je popsáno zemětřesení a vyvržení břemen země (99:1), hvězdy pohasnou, hory se začnou hýbat, dojde k zatmění měsíce, splynou všechna moře a tak dále (súra 81). Pak přijde zatroubení:

„Až bude zatroubeno na pozoun jedním zatroubením a země a hory budou zvednuty a rozdrceny úderem jedním, v ten den nezvratná dopadne a nebe se rozpoltí a bude zející toho dne a stát budou andělé na krajích jeho; v ten den osm jich nad sebou ponese trůn Pána tvého. V ten

¹²⁹ Pozn. Isráfíl má čtyři křídla. Jedno na východě, druhé na západě, třetím si přikrývá nohy a čtvrtým si zahaluje, z bázně před Všemohoucím, hlavu a tvář. Nese tíhu trůnu na svých ramenech, a když Alláh o něčem rozhodne, zaznamená to na desku, kde si to pak Isráfíl může přečíst. Stojí zde, má pozoun opřený o pravé stehno, jeho nátrubek má přitisknutý k ústům a čeká na boží příkaz. Werner, 2003, str. 96.

¹³⁰ Gardet, *Eschatology*, Kiyama. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

¹³¹ Hrbek, 1972, str. 414.

¹³² Bukhari, Book 60, Hadith Number 159. Dostupné z www.hadithcollection.com

¹³³ Bukhari, Book 026, Hadith Number 7. Dostupné z www.hadithcollection.com

den předvedeni budete a nezůstane u vás skryto nic tajného.“ (69: 13-18)¹³⁴

„A bude zatroubeno na pozoun poprvé a budou zasaženi, kdož na nebesích a na zemi jsou, kromě těch, které Bůh bude chtít ušetřit. A potom bude zatroubeno podruhé, a hle, vstanou všichni a budou se rozhlížet.“ (39: 68)¹³⁵

Takto tedy vidí moment zatroubení Korán. Je zde zmínka také o druhém zatroubení, avšak čas, který uplyne mezi jednotlivými troubeními, není přesně znám. V hadísech od Muslima i Buchářího se mluví o čtyřiceti, nevíme však, jestli dnech, měsících či letech. Nezapomínejme, že v tu chvíli již budeme všichni mrtví a odpočívat v hrobech, takže otázka času nebude tak důležitá.

Po zatroubení anděl smrti Izráíl položí jednu ruku pod sedmou zemi a druhou nad sedmé nebe, potom obě ruce stiskne k sobě a pohubí duchy obyvatel země.¹³⁶ Na zemi zůstane jen Iblís¹³⁷, Gabriel, Michael, Isráfíl a Izráíl. Poté, co budou všichni tvorové zbaveni života, zůstane svět bez lidí, zvířat, džinů a satanů. Poté sešle Alláh anděla smrti Izráíla na zem, aby nechal zmizet věci jako například moře, pohoří, zemi. Zmizí Slunce, Měsíc i hvězdy se rozplynou. Nato půjde za Iblísem, aby jej potrestal za to, kolik lidí svedl k jakémukoliv hříchu a dal mu na oplátku okusit, jak chutná smrt. Iblís začne prchat, ale Izráíl ho stíhá, kamkoliv se hne. Nakonec se zastaví, Izráíl mu dá napít kalichem pekelného ohně a žáru. V té chvíli se na něho vrhnou pekelní duchové s železnými háky, rozsápají ho a probodnou a od té doby bude svádět svůj smrtelný boj, dokud Alláh bude chtít. Izráíl bude tázán vševědoucím Alláhem, kdo z jeho tvorů ještě zbyl. Anděl smrti odpoví, že Gabriel, Michael, Isráfíl,

¹³⁴ Hrbek, 1972, str. 144, 145.

¹³⁵ Hrbek, 1972, str. 359.

¹³⁶ Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129-179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

¹³⁷ **Pozn.** Iblís je padlý anděl, na kterém leží boží kletba. Jelikož se odmítl poklonit před Adamem. Nepřišlo mu úctyhodné klanit se před někým, kdo je stvořen z hlíny, a tak byl vyhozen z nebe. Tím však jeho trest nekončí. Někdy je také ztotožňován s džinem či Šajtanem.

nositelé trůnu a on. Bůh přikáže, aby i jim vzal jejich duchy, a on tak vykoná. Alláh se mu ještě připomene, že ho stvořil a tak musí vzít život i sobě, protože každá duše má okusit smrt.¹³⁸ Tak nebude už nic než Bůh a také to tak zůstane, dokud bude chtít.

Nyní se již dostáváme k prvnímu vzkříšení. Jako první budou archandělé Isráfíl, Gabriel, Michael a Izráíl. Isráfíl se opět chopí rohu a ostatní se vydají k Ridwánovi, strážci ráje, aby vyzdobil ráj pro Muhammada a jeho obec věřících. Poté přivedou Buráka¹³⁹ a ustrojí ho. Nyní přichází na řadu Muhammadovo zmrtvýchvstání. Alláh rozkáže těmto čtyřem andělům, aby našli prorokův hrob. Jelikož bylo vše před tím zničeno, je nyní země jen rovná pustá planina a andělé nemohou hrob najít. Ukáže jim ho až světlo, které se objeví jako sloup vycházející z jeho hrobu a dotýkající se nebes. Gabriel poprosí Isráfíla, aby Muhammada zavolal on, protože on je ten, skrze něhož Alláh svolává všechna stvoření. Isráfíl se však zdráhá a navrhne Gabrielovi, aby tak učinil on, neboť byl Muhammadovým přítelem na tomto světě. Gabriel se stydí. Isráfíl vyzve Michaela. Ten řekne: „*Mír s tebou, Muhammade!*“ Nic se však nestane, proto se opět obrátí na anděla smrti, aby ho zavolal. „*Dobrá duše, vrať se zpátky do dobrého těla!*“ Muhammad opět neodpovídá a tak zakřičí Isráfíl: „*Dobrá duše, povstaň na boží soud, aby ses zpovídal a vzdal chválu a čest Milosrdnému!*“¹⁴⁰

Muhammadův hrob se otevře a on tam sedí a očišťuje si hlínu z hlavy a vousů. Gabriel mu přivede Buráka a oznámí mu, že ráj na něj již čeká. Prorok se zeptá na svou obec a Isráfíl ho ujistí, že ještě nezatroubil podruhé. Muhammad potěšen nasedne na Buráka.

A tak se nyní dostáváme k momentu, kdy zazní druhé zatroubení, které vzkřísí všechen lid. Bůh řekne Isráfílovi: „*Povstaň a trub ať všichni*

¹³⁸ Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129-179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

¹³⁹ Pozn. Burák, okřídlený kůň, na kterém Muhammad vystoupil při své noční pouti do nebe. Je to první vzkříšené zvíře.

¹⁴⁰ Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129-179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

vědí, že přichází vzkříšení.“ Ten tak učiní a bude u toho volat: „*Duše zemřelých, rozpadlé kosti, ochablá těla, tepny, rozložená kůže a vypadané vlasy, vstaňte a pojdte k poslednímu soudu!*“¹⁴¹ A jak již bylo uvedeno (39:68), vstanou a bosí a nazí¹⁴² vyjdou z hrobů. To když uslyšela Áiša velmi se podivila, na to jí prorok ujistil, že v ten den nebudou mít lidé nejmenší myšlenky na choutky, protože budou veškerou svou pozornost upírat k nebi.¹⁴³

Nyní, jak uvidíme, se opět objevují barvitě popisy děje i v Koránu. Například, v momentě, kdy lidé povstanou z hrobů, uvidí:

„... *březí velbloudice bude zanedbána a divoká zvířata shromážděna, až moře se povarí a duše až se spáří, až zaživa pohřbená bude tázána, pro jakou vinu byla utracena, až svitky budou rozvinuty a nebe staženo a peklo rozpáleno a zahrada rajská přiblížena, tehdy duše každá, co vykonala, pozná!*“¹⁴⁴ (81:4-14)

„*A pak bude zatroubeno na pozoun, a hle, ze svých hrobů budou k Pánu svému mířít. A řeknou: „Běda nám! Kdo nás to probudil z místa odpočinku našeho? A toto je to, čím hrozil nám Milosrdný, a pravdu poslové Jeho hovořili!“ A bude to věru jen vykřiknutí jediné, a hle, všichni budou vpřed Nás předvedeni! V ten den nebude ukřivděno v ničem duši žádné a odměnění budete jen za to, co skutečně jste činili.*“¹⁴⁵ (36:51–54)

Posel boží byl jednoho dne dotázán na osmnáctý verš sedmdesáté osmé súry Koránu a odpověděl, že Alláh během dne zmrtvýchvstání vzkřísí tvory rozdělené do dvanácti skupin nebo druhů. První tvorové budou mít podobu opic, to jsou lidé, kteří jsou původci zla.

„...*vždyť svádění od víry je horší než zabití.*“¹⁴⁶ (2:191)

¹⁴¹ Werner, 2003, str. 108.

¹⁴² **Pozn.** V tradici o prorokovi se uvádí, že v den vzkříšení budou lidé v takovém stavu, v jakém je porodila jejich matka-nazí a bosí.

¹⁴³ Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129–179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

¹⁴⁴ Hrbek, 1972, str. 118, 119.

¹⁴⁵ Hrbek, 1972, str. 219.

¹⁴⁶ Hrbek, 1972, str. 465.

Druhý druh bude mít podobu vepřů. Jsou to lidé, kteří si berou zakázané (např. jedí, co je zakázáno).

„Naslouchají lžím a pohlcují to, co neprávem získali. Přijdou-li k tobě, pak mezi nimi buď rozsud', anebo se od nich odvrát'!“¹⁴⁷ (5:42)

Třetí druh lidí bude vzkříšen slepý. To jsou lidé, kteří při vykonávání soudní pravomoci překračovali ustanovení zákonů.

„Bůh vám přikazuje, abyste vraceli svěřené majetky jejich vlastníkům, a když soudíte mezi lidmi, abyste soudili spravedlivě. Vždyť Bůh - a jak krásné je to, k čemu vás napomíná - vždyť Bůh slyšící je i jasnozřivý.“¹⁴⁸ (4:58)

Čtvrtí budou hluchí a němí. Patří k nim všichni ti, kdo se obdivovali sami sebe.

„Bůh věru nemiluje ty, kdož jsou domýšliví a vychloubační...“¹⁴⁹ (4:36)

Pátému druhu lidí bude z úst téct hnis a voda smíšená s krví a budou si to olizovat jazykem. To jsou učenci, jejichž slova se neshodovala s jejich jednáním.

„Chcete přikazovat lidem zbožné skutky, zatímco vy sami na ně zapomínáte, ačkoliv Písmo odříkáváte? Což tomu neporozumíte?“¹⁵⁰ (2:44)

Popáleninové puchýře mají na tělech lidé šestého druhu. Je to jejich trest za to, že vydávali falešná svědectví proti svým bližním.

„Skutečně, toto je velká pomluva!“¹⁵¹ (24:12)

Lidé sedmého druhu budou po vzkříšení mít nohy přivázané k vlasům na hlavě a budou zapáchat jako zdechlina. To mají za to, že se oddávali žádostem a smyslným požitkům.

„Koupili si pozemský život za život budoucí.“¹⁵² (2:86)

¹⁴⁷ Hrbek, 1972, str. 606.

¹⁴⁸ Hrbek, 1972, str. 528.

¹⁴⁹ Hrbek, 1972, str. 526.

¹⁵⁰ Hrbek, 1972, str. 449.

¹⁵¹ Hrbek, 1972, str. 557.

¹⁵² Hrbek, 1972, str. 453.

Omámení pak vstanou lidé osmého druhu a budou se potácet ze strany na stranu. To jsou ti, kteří byli lakomí a úzkoprse se báli o své jmění.

„Vy, kteří věříte, rozdávejte almužnu z dobrých věcí, jež jste si vysloužili, a z toho, čemu jsme pro vás dali vzejít ze země. A nevybírejte to nejhorší, abyste to rozdali a to, co sami byste nevzali, leda byste nad tím zavřeli obě oči.“¹⁵³ (2:267)

Devátý druh lidí bude mít po svém zmrtvýchvstání na sobě oděvy z kolomaze a obličej jim bude pokrývat pekelný oheň. To jsou ti, kteří šířili ošklivé pomluvy.

„Vy, kteří věříte! Střežte se přílišného podezřívání druhých, vždyť některá podezření jsou hříchem! Nevyzvídejte a nepomlouvejte se vzájemně!“¹⁵⁴ (49:12)

Desátému druhu lidí bude vyčnívat jazyk z šíje. To mají za jejich pomlouvání.

„Způsobit zlo, je horší než zabít.“¹⁵⁵ (2:191)

Jedenáctý druh bude jako opilý. Ti v božích domech vyprávěli světské novinky.

„A modlitebny patří Bohu; nevzývejte v nich tedy spolu s Bohem nikoho!“¹⁵⁶ (72:18)

Konečně poslední dvanáctý druh lidí bude mít obličej jako úplněk. Tito lidé půjdou po pekelném mostě tak rychle, jako šlehající blesky.¹⁵⁷

Pro připomenutí se nyní tedy nacházíme v momentě, kdy lidé vystoupili ze svých hrobů, každý ve své přidělené podobě podle hříchů, které učinili. Jsou na pusté planině a čekají každý na svůj rozsudek. Takto zde budou stát po čtyřicet let, nebudou ani jíst ani pít, jen se potit

¹⁵³ Hrbek, 1972, str. 477.

¹⁵⁴ Hrbek, 1972, str. 583.

¹⁵⁵ Hrbek, 1972, str. 465.

¹⁵⁶ Hrbek, 1972, str. 228.

¹⁵⁷ Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129–179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

od toho věčného stání a ze studu před Alláhem. Říká se, že všichni zamíří do země vzkříšení u Jeruzaléma, která se nazývá Sáhira.¹⁵⁸

„Jakmile zazní jen jediné zatroubení na pozoun, objeví se v Sáhíře.“¹⁵⁹
(79:13,14)

Jak je v Koránu zmíněno, Soudný den se bude zdát velmi krátký či naopak velmi dlouhý a andělé každého doprovodí tam, kam patří:

„On rozkaz z nebe na zem usměrňuje a ten pak k Němu vystoupí v den, jehož délka-podle počítání vašeho-tisíc let činí.“¹⁶⁰ (32:5)

„Stoupají k němu po nich andělé i duch v den, jehož délka let padesát tisíc měří.“¹⁶¹ (70:4)

Až Alláh shromáždí všechny své tvory, pak hlasitě zavolá lidi, kteří byli znamenití. Jejich znamenitost tkví v tom, že když jim jiní křivdili, oni to trpělivě snášeli, a když jim někdo ublížil, odpustili mu. Andělé je pozvali do ráje. Pak zavolal lidi vytrvalé, ti vytrvale zachovávali poslušnost Bohu a Boží přikázání. Další budou vyvoláni lidé, kteří se navzájem v Bohu milovali. Odpoví andělům na jejich otázku, že se navzájem milovali v Bohu a byli s myšlenkami na něho k sobě navzájem štědrí.¹⁶² Teprve po vstupu všech těchto skupin lidí budou Gabrielem zvednuty misky vah k soudu. Pak Gabriel na rozkaz Alláha přiblíží bohabojným ráj a hříšníkům peklo. Na pravé straně od božího trůnu bude stát ráj a na levé peklo. Nad peklem zřídí pekelný most. Po pravici Alláha bude stát Adam, Abrahám, Mojžíš, Ježíš a v neposlední řadě samotný Muhammad. Alláh přikáže Ridwánovi otevřít brány ráje a Málíkovi brány pekla.

Nastane nejtěžší hodina člověka, kdy andělé budou svědky a sám Alláh soudcem. Nevěřící budou automaticky hnáni v houfech do pekla. Dalšími svědky budou tedy andělé (82:10–12), také země dosvědčí co se na ní dělo (99:3,4), čas, jazyk (24:24), jejich ruce a nohy (36:65), Kniha

¹⁵⁸ Werner, 2003, str. 117.

¹⁵⁹ Hrbek, 1972, str. 130.

¹⁶⁰ Hrbek, 1972, str. 281.

¹⁶¹ Hrbek, 1972, str. 146.

¹⁶² Werner, 2003, str. 121, 122.

(45:29) a sám Bůh (10:61). Během této nejtěžší hodiny se také odděluje duše od těla člověka. V tu chvíli se jeho oči široce otevrou, nosní dírky se rozšíří, rty ztenčí, na čele se mu objeví kapky potu, sténání se zintenzivní a jazyk mu ochrne, takže není schopný odpovídat a vydat ze sebe jediné slovo. Před očima se mu promítá, co předtím dělal a ještě k tomu je předložena listina se všemi záznamy o jeho skutcích:

„A předložena bude kniha každého a uvidíš provinilé v obavách z toho, co v ní je obsaženo. A řeknou: „Běda nám, co je to za knihu, že ani malé, ani velké skutky zaznamenat neopomenula?“ A naleznou před sebou vše, co dělali, a neošidí Pán tvůj z nich jediného.“¹⁶³ (18:49)

Pak jeho končetiny malátně klesnou, klouby se rozestoupí a jeho přátele zachvátí strach. Toho dne také:

„V onen den, až ji spatříte, každá kojící opustí dítě, jež kojila, a každá těhotná potratí plod svůj; tehdy uvidíš lidi jako opilé, aniž se opili. Avšak trest Boží bude strašný.“¹⁶⁴ (22:2)

Někteří půjdou do ráje rovnou bez soudu, ale pak jsou tu ti, co musí svou duši položit na váhy. Bude volán muž za mužem. Toho dne bude z dobrých skutků každého část odňata a dána tomu, kdo od něho utrpěl bezpráví a tak to bude až do té doby, kdy mu nezbude žádný dobrý skutek. Potom se bude odebírat z jeho špatných činů a přidávat je tomu, kdo na souzeném vykonal onu nespravedlnost. Když bude takový člověk zbaven všech svých dobrých skutků, bude vyzván, aby odešel do pekelného jícnu. Při studiu tohoto tématu jsem zjistila, že existuje více způsobů jak soudit lid. Druhým je uchopení již zmíněné knihy. Pokud je totiž dotyčný schopen knihu uchopit do pravé ruky, je to znamením, že je opravdu bohabojným člověkem. Nikomu jinému se tak nepodaří:

„ Komu bude kniha jeho dána do pravice, tomu zúčtováno bude počtem snadným a on radostně se navrátí k lidem svým. A ten, jemuž za záda bude kniha jeho dána, ten volat bude po zničení a plát bude ve šlehajícím

¹⁶³ Hrbek, 1972, str. 274.

¹⁶⁴ Hrbek, 1972, str. 567.

*plameni. Žil věru s rodinou svou v radosti na zemi, a že k Bohu se nenavráť, se domníval.*¹⁶⁵ (84:7-14)

Do levé ruky ji uchopí bezbožní, a za zády ji budou držet ti, kteří neuvěřili. Dále pak budou lidé rozděleni do tří skupin při skládání svých účtů. První, po zpovídání se budou rovnou zatraceni, to jsou opět nevěřící. Druzí nebudou mít se zpovědí žádné problémy, to jsou bohabojní. A třetí budou hodnoceni přísněji a podrobeni také důkladnější zpovědi. Po uložení trestu dosáhnou tito lidé blaženosti. Těmi jsou hříšní muslimové, kteří budou dotázáni na vše, co je zaznamenáno v Knize. V ten den mu také Alláh odpustí. Tomu také nasvědčuje to, kolikrát je v Koránu zmíněno, že Bůh je odpouštějící, slitovný, milostivý atd.:

*„Vy, kteří věříte! Budete-li bohabojní, On dá vám spásné rozlišení a promine vám vaše špatné činy a odpustí vám; vždyť Bůh je pln laskavosti nesmírné.“*¹⁶⁶ (8:29)

Člověka lze soudit opět za pomoci vah, ale v tomto případě budou na miskou vah položeny listiny s jeho hříchy a na druhou pak vyznání víry: *Není boha kromě Boha a Muhammad je posel Boží.* O výsledku hovoří Korán:

*„ Ti, jejichž váha bude těžká, ti věru budou blažení, ale ti, jejichž váha bude lehká, ti sami sobě ztrátu způsobili a budou v pekle nesmrtelní, jejich tváře bude oheň ošlehávat a oni zuby budou skřípat.“*¹⁶⁷ (23:102-104)

Posledním možným soudem, o kterém jsem se dočetla, je most. Bůh stvořil most nad pekelným ohněm. Je to dlouhá a kluzká cesta nad středem pekla. Pro jedny je ostrá jako břitva, temnější než noc, úzká jako vlas a pro jiné pak velmi široká. Tento most má sedm oblouků a člověk se na každém z těch oblouků zodpovídá z toho, co přikázal Bůh. Na prvním oblouku z víry. Na druhém z modlení, pak z dobročinnosti, z pústu, z pouti do Mekky a účasti na tamních náboženských obřadech, na

¹⁶⁵ Hrbek, 1972, str. 120, 121.

¹⁶⁶ Hrbek, 1972, str. 486.

¹⁶⁷ Hrbek, 1972, str. 237.

šestém z posvátného omývání i z omytí po bezděčném výronu semene. Na posledním sedmém pak z úcty k rodičům a plnění povinností k pokrevním příbuzným a k lidem, s nimiž je zacházeno nespravedlivě.¹⁶⁸ Pokud neobstojí u všech těchto výslechů dobře, zřítí se do pekla. Avšak neexistuje nikdo, kdo by peklem neprošel. Všichni jím musí projít, ale ti co patří právem do ráje, jej opět rychle opustí:

„A mezi vámi není nikoho, kdo by k němu nesestoupil, a to u Pána tvého nezvratné je rozhodnutí. Potom však zachráníme ty, kdož bohabojní byli, a ponecháme v pekle nespravedlivé na kolenou klečící.“¹⁶⁹ (19:71-72)

Tím jsme také zmínili další krok, který přichází po rozsudku Boha nebo je člověk odsouzen až během zdolávání tohoto mostu. Jak je tedy zřejmé, po jeho překonání následuje pro věřící už jen ráj nebo naopak peklo. Zmínky o mostě najdeme i v hadísech. Buchárí i Muslim uvádí ve svých *Správných*, že most první z apoštolů Alláhových přejde Muhammad se svou obcí věrných a překlene tak jezero pekelného ohně. Most pokrytý trny přeběhnou někteří rychleji, než mrknete okem. Někteří tak rychle jako blesk, silný vítr, rychlí koně nebo velbloudice. Někteří nebudou mít ani škrábanec, jiní si přinesou pár škrábanců a nakonec tu budou ti, co nepřeběhnou a spadnou do pekelných plamenů. Poslední, kdo bude přes most přecházet, bude dokonce tažen¹⁷⁰, takže přijde s více než jen pár škrábanci, ale i tací mezi námi jsou. Je na čase se nyní podívat na to, co nás čeká a nemine v ráji nebo naopak v pekle.

4. 1. Ráj

Ráj, arabsky *Džanna*¹⁷¹ (zahrada, ráj), je tou největší odměnou pro muslimy. Proto je toto téma předmětem tolika spekulací, fantazií a často také až extrémního přehánění. Je prezentováno jako vrchol a naplnění Alláhova tvoření. Avšak je otázkou, kdy nebo jestli už byl

¹⁶⁸ Werner, 2003, str. 137.

¹⁶⁹ Hrbek, 1972, str. 208.

¹⁷⁰ Bukhari, Book 093, Hadith Number 532s. Dostupné z www.hadithcollection.com

¹⁷¹ Gardet, *Djanna*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

vůbec stvořen? Někteří učenci se přiklánějí k názoru, že byl stvořen spolu s peklem ještě před stvořením světa a jiní, že naopak bude teprve jednou v budoucnosti vytvořen. Téma ráje je hojně zmiňováno v Koránu, zejména pak v súrách z mekkánského období, i hadísech. Představy islámského ráje jsou částečně založeny na biblických motivech nalezených v Genesis a pozdějších židovských a křesťanských spisem. Nalezneme zde i jisté perské prvky¹⁷².

Otázkou však je, jestli ráj je místem, kde naše duše najde po smrti uspokojení skrze víru nebo zdali se jedná o místo, kam dojde tělo spolu s duší a náš život tak bude pokračovat. Hadísy tuto myšlenku prezentují jako místo s konkrétními hodnotami.

Do ráje je možné vstoupit osmi branami. První brána, nad kterou je napsáno „*Není boha kromě Boha a Muhammad je posel Boží*“, je branou proroků, poslů Božích, mučedníků a štedrých. Druhá brána, patří modlícím se. Těch, kdož se modlí celé modlitby v čistotě a důstojnosti. Třetí branou projdou ti, kdo ochotně podporovali a obdarovávali dary svou obec. Čtvrtá brána je pro ty, kteří varovali od zlého a nabádali k dobrému. Pátá pro ty, kteří chránili své duše před chťiči a pokušením. Šestá patří poutníkům do Mekky. Do sedmé vstoupí ti, jež se bili ve svatém boji a poslední osmá pro ty, co byli věrně oddaní Bohu, konali dobro a chovali se tak jak Alláh přikazuje.¹⁷³

Korán říká, že nebesa jsou rozdělena na sedm částí či zahrad, stejně jako země a peklo:

„jenž stvořil sedm nebes ve vrstvách. A nespatriš ve stvoření Milosrdného nesouměrnost žádnou! Pozvedni jen zrak svůj, zda uvidíš trhlinu nějakou!“¹⁷⁴ (67: 3)

¹⁷² Campo, 2009, str. 547.

¹⁷³ Macdonald, John. Paradise. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 4 (December 1966), str. 331–383.

Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832856>

¹⁷⁴ Hrbek, 1972, str. 229.

První zahrada patří srdci a je z bílých perel. Druhá z červeného hyacintu je zahradou míru, ze zeleného smaragdu je tvořena třetí zahrada pohostinnosti. Čtvrtá je zahrada nesmrtelnosti ze žlutých perel, pátá z bílého stříbra, poskytuje rozkoš. Šestá je zahrada ráje z červeného zlata a poslední sedmá, Eden, je z bílých perel. Eden je nejlepším místem ráje, a proto také vyniká. Má dvě brány a dvě křídla ze zlata. Zahrada je postavena ze stříbrných a zlatých cihel. Paláce byly vystavěny z perel, hyacintů a drahých kamenů. Také zde tečou různé řeky jako např. řeka milosrdenství, jejíž dno je poseté perlami a její voda je bělejší než sníh. Dále řeka Kawthar (Muhammadova řeka)¹⁷⁵, Kufur, Tasnám¹⁷⁶, Salsabíl¹⁷⁷ a Rahík al-machtúm^{178, 179}.

Nyní se dostáváme k tomu, jak to přesně v ráji podle zdrojů vypadá. V Koránu téměř 60 veršů obsahuje zmínky o rajských zahradách. Jeden z nejlepších popisů nalezneme v čtyřicáté sedmé súře (*Muhammad*):

„Obraz zahrady rajske, jež přislíbena byla bohabojným: v ní řeky jsou s vodou, jež nezahnívá, a řeky mléka, jehož chuť je neměnná, a řeky vína, jež rozkoší je pijícím, a řeky medu očištěného. A bude tam pro ně ovoce všeho druhu i odpuštění Pána jejich...“¹⁸⁰ (47: 15)

Již tedy víme, že v ráji teče několik řek s různými nápoji. Jelikož je arabský poloostrov chudý na vodu, která je tak důležitá pro lidi k životu, nacházíme zde jistou symboliku. Řeky, jezera a fontány

¹⁷⁵ **Pozn.** Kawthar je překládáno jako *hojnost*, to je zároveň název celé nejkratší súry 108 v Koránu.

¹⁷⁶ **Pozn.** Tasnám je také zmíněn v Koránu: „*Na jejich tvářích uzříš svěžest slastí, napájení budou vínem silným, zapečetěným z pižma pečeti - o to nechť soutěží ti, kdož soutěží - s vodou Tasnám smíseným, pramene, z něhož pijí jen přiblížení.*“ (83:24-28)

¹⁷⁷ **Pozn.** Salsabíl je také zmíněn v Koránu: „*Napájení budou z číší, v nichž zázvor je přimíchán, z pramene rajskeho, jenž Salsabíl je nazýván.*“ (76:17-18)

¹⁷⁸ **Pozn.** Rahík al-machtúm v českém překladu, stejně jako Kawthar, nenajdeme. V arabském Koránu tento výraz však najdeme a to v súře 83:25. Do češtiny je tento verš přeložentakto: „*napájení budou vínem silným, zapečetěným.*“ Hrbek, 1972, str. 157.

¹⁷⁹ Macdonald, John. Paradise. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 4 (December 1966), str. 331–383.

Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832856>

¹⁸⁰ Hrbek, 1972, str. 492.

jsou symbolikou života: mléko je spojeno s výživou člověka, víno s potěšením a med se sladkostí. V Buchářího hadísu nalezneme pak odpověď na otázku, kde tyto řeky pramení:

„Ráj má sto úrovní, které Alláh připravil pro ty, kteří se zúčastnili džihádu ve jménu Boha. Vzdálenost mezi jednotlivými úrovněmi je jako vzdálenost mezi nebem a zemí. Takže pokud žádáš Boha o něco, chtěj, aby jednoho dne byl ve Firdaus, to je poslední a nejvyšší část ráje. Na jejím vrcholu je Trůn blahodárnosti a z toho vytékají řeky ráje.“¹⁸¹

Hadísy se o flóře ráje bohužel nezmiňují, ale například v třinácté súře Koránu pak nalezneme zmínky o řekách pod zahradami, které zalévají stromy a ty pak plodí ovoce, révu a fíky (23:19). Množství těchto plodů bude nekonečné a žádný plod nebude zakázaný (56:32,33). Nenajdeme tam jen stromy, ale také okrasné květy, které provoní celý ráj stejně tak jako pižmo, kafr a zázvor. Nebude tam ani příliš horko a ani zima (76:13). Rostliny ráje se zdají být normálními pozemskými, ale přesto mají nadpřirozené vlastnosti. Například, dorůst do takových rozměrů za krátký čas, aby mohli poskytnout lidem a zvířatům stín. Ano, zvířata se tam budou také nacházet, avšak ne v až tak hojném počtu. Během vzkříšení vstoupí do ráje dokonce deset zvířat. Budou to Sálihova velbloudice, Abrahámovo telátko, Ismáílův beran, Mojžíšovo hovězí dobytče, Jonášova ryba, Uzajrův osel, Šalamounův mravenec a dudek, Muhammadova velbloudice a pes společníků pekla, kterému dá Alláh poté podobu skopce a dovolí mu vejít do ráje¹⁸². Protože pes se stal společníkem člověka a nebyl odehnán:

„A byl bys je pokládal za bdící, zatímco oni spali a My je napravo i nalevo kolébali; a pes jejich s předními tlapami roztaženými na

¹⁸¹ Bukhari, Book 093, Hadith Number 519. Dostupné z www.hadithcollection.com

¹⁸² Werner, 2003, str. 124.

*prahu leže*¹⁸³. *A kdybys je byl náhodou spatřil, byl by ses dal před nimi na útěk pln strachu z nich hrozného.*¹⁸⁴ (18:18)

Přítomnost hojného množství drahých kovů a kamenů jako například zlata, stříbra, perel, rubínů, již byla zmíněna. Život v ráji je nikdy nekončící hostina všeho, na co si jen člověk vzpomene. Má to být místo, kde bude mít člověk možnost poznat úplné potěšení bytí, které nikdy na zemi neměl šanci zažít, pokud opravdu věrně miloval Boha a také podle toho žil. Lidé se mezi sebou nebudou chovat špatně, nemoci nebudou, únava nebude existovat (35:35) a všichni si budou rovni. Radost, smích a poklid bude denním pořádkem (80:38-39, 36:55). Všichni budou v nejlepších letech a krásní, oděni do těch nejlepších látek, jako například hedvábí a brokát (22:23). Odpočívát budou na spoustě polštářů, pohovkách a hedvábných kobercích (88:8-16) spolu s jejich celými rodinami všech generací pokud i oni vstoupili do ráje. Obyvatele ráje budou obsluhovat mladíci (76:19), protože lidé tam nikdy nebudou muset nic vykonávat.

Ženy nikdy neobsluhují stejně jako mladíci, mají mnohem důležitější postavení. Jejich úkolem je být kvalitními společníci. Jsou nedílnou součástí představ o rajských hodech. Tyto ženy někdy vystupují jako budoucí manželky s velkýma černýma očima (44:54, 52:20), střežené jako perly (56:23). Věkem budou odpovídat svým společníkům a nebudou postrádat samozřejmě plná ňadra (78:33). Jsou prý zvláštními stvořeními a neposkvrněné (56:35-37). Není však zcela jasné, jestli jsou tyto ženy bývalé manželky, ze kterých se staly hurisky či nové manželky či snad jen konkubíny? Či zda slouží jen pro nezadané muže, kteří přicházejí do ráje? To je stále předmětem spekulací. Věřícímu je v ráji za

¹⁸³ **Pozn.** Lidé se snažili psa odehnat, avšak Alláh mu dal schopnost promluvit a pes řekl: „Miluji ty, kteří jsou v lásce oddáni Bohu. Spěte tedy a já vás budu střežit.“ Werner, 2003, str. 185.

¹⁸⁴ Hrbek, 1972, str. 271.

dodržování postních dnů v měsíci Ramadánu a za konání dobrých skutků, slíbena tmavooká manželka.

4. 2. Peklo

Peklo, arabsky *al-nár* (oheň) nebo také *džahannam* (peklo)¹⁸⁵, je další možností božího soudu. V islámu je víra ve spalující plameny pekla a v nebeský ráj, jednou z důležitých prvků víry. Muslimové si dokážou představit peklo velmi dobře, stačí si jen přečíst Korán. Zmínek o pekle je tam totiž mnohem víc, než těch o ráji. To proto, aby varovaly věřící před jejich chováním a neustále jim připomínaly trest, který bude následovat. Stejně jako Korán, kde některé súry nabízejí zcela jasný obraz utrpení čekajícího v pekle, tak i hadísy jsou velmi dobrým a obsáhlým pramenem ke studiu jak pekla, tak i ráje.

Peklo se nachází pod sedmou zemí a má sedm pater, čím nižší patro tím větší žár. Těchto sedmero pekel má také sedm bran (15:44), kterými hříšníci vstupují. Celé peklo je střeženo sedmdesáti tisíci anděly. Každé patro je sedmdesátkrát více horké než to, které je nad ním. V prvním patře najdeme pokrytce, nevěřící ze spolustolovníků a faraonovu rodinu. Nazývá se Háviját. Ve druhém al-Džahímu jsou polyteisté. Ve třetím jsou sabejci, nazývá se Sakar. Korán hovoří o počtu devatenácti andělů (74:30,31), kteří stráží toto patro. Ve čtvrtém pak čerti, ďáblové přívrženci a mágové, to se jmenuje Lazá. V pátém, al-Hutáma se nachází židé. V šestém, s názvem al-Sajr, pak křesťané a konečně v sedmém muslimové, kteří spáchali opravdu velké hříchy a neučinili před smrtí pokání.¹⁸⁶ Každý hříšník bude zapsán podle svých prohřešků do určitého patra. Peklem mohou projít i lidé, kteří míří do ráje. Vždy záleží jen na vůli boží. Naše přítomnost v ráji je neměnná,

¹⁸⁵ Gardet, *djahannam*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

¹⁸⁶ Werner, 2003, str. 145.

tento status nemůže být nikdy člověku odebrán. Avšak v pekle je to jiné. Hříšníci si mohou své hříchy, po nějakém čase stráveném v pekle, odpykat a mohou přejít do ráje.¹⁸⁷

Peklo je definováno jako místo spalujících plamenů, vařící, bolestná, krutá, páchnoucí, nenasytná, prašná, bezedná jáma (101:9).

„Však lidé po levici - a co bude s lidmi po levici? Ti budou ve větru žhavém a ve vodě vroucí, ve stínu dýmu černého, ani ochlazení, ani osvěžení nepřinášejícího.“¹⁸⁸ (56:41-46)

Pánem pekelné brány je Málik (43:77) a strážci pekla jsou andělé. Podle Muslimova hadísu jsou zde další dva typy obyvatel:

„Jsou dva typy obyvatel, které jsem neviděl. Jedni budou mít ocasy volů a budou s nimi bičovat a bít ostatní. Druhými jsou ženy. Ty budou oblečené, ale budou vám připadat nahé, nakloněné všemu zlu ve snaze svést k tomu jistému i své manžele. Jejich hlavy budou jako hrby velblouda nakloněné na jednu stranu. Nikdy nevstoupí do ráje a ani jej nikdy neucítí, i když je cítit z takové dálky.“¹⁸⁹

Lidé v pekle budou pospolu řetězy svázaní, avšak přitom velmi osamělí. Bez rodin a přátel. Na sobě budou mít oblečené oděvy ze smůly či z ohně (22:19) a jejich tváře budou pokryté ohněm (14:49,50). Pojídají shnilé ovoce ze stromu Zaqqúm (44:43,44). Nikdy nebudou nasyceni a dalším jejich jídlem bude jen prašná země, splašky (69:36), bodláky (88:6) a pekelné plameny. Pít budou jen vařící a hnijící vodu.

„ A peklo bude věru na číhané, útulek pro vzpurné, a v něm zůstanou věky celé a chládku tam neokusí ani nápoje kromě vody vroucí a hnijící, což odměnou bude odpovídající. Vždyť oni v zúčtování nedoufali a za výmysl Naše znamení lživě prohlašovali,

¹⁸⁷ Campo, 2009, str. 241.

¹⁸⁸ Hrbek, 1972, str. 141.

¹⁸⁹ Muslim, Book 024, Hadith Number 5310. Dostupné z www.hadithcollection.com.

však spočítali jsme věc každou a pořídili záznam. „Ochutnejte! Nic než trest dnes nepřidáme vám!“¹⁹⁰ (78:21-30)

Z mnoha zmínek v Koránu vidíme, že peklo bude plné lidí, džinů a kamenů (11:119), (66:6):

„A stvořili jsme věru pro peklo množství džinů i lidí, kteří mají srdce, jimiž nic nechápou, a mají oči, jimiž nic nevidí, a mají uši, jimiž nic neslyší. Podobají se dobytku, ba jsou ještě zbloudilejší - a to jsou ti, kdož jsou lhostejní!“¹⁹¹ (7:179)

V Muslimově hadísu je ukázáno, kam až bude oheň hříšníky spalovat:

„ Budou tam tací, kterým bude oheň sahat po kotníky, jiným pod kolena, některým pod pas a jiným klíčních kostí oheň dosáhne.“¹⁹²

Je zde i moment, kdy se lidé v ráji budou na chvíli dívat na hříšníky v pekle (37: 51-57). Ve zkratce, všechny věci, které se vyskytnou v ráji a potěšují nás nějakým způsobem, jsou v pekle také, ale mají na nás opačný vliv. Lidé v pekle nejsou mrtví, ve skutečnosti velmi touží po smrti během utrpení, které prožívají. Objevuje se zde dvojitý trest, jeden je fyzický jako např. bolest. Bolest je tak obrovská, že je prý až na pokraji fyzického kolapsu. Druhý je psychický trest, kdy hříšník nemůže zemřít, ale musí pokračovat v životě ve strachu. Tento trest také tkví v tom, že člověk dostane lekci a uvědomí si opravdovou přítomnost a moc Boha, avšak příliš pozdě¹⁹³:

„Však většina lidí, i kdybys po tom sebevíce toužil, nebude věřit!“¹⁹⁴ (12:103)

Tento verš také vypovídá o tom, že pokud opravdu většina lidí věřit nebude, vstoupí tedy valná většina do pekla:

¹⁹⁰ Hrbek, 1972, str. 128, 129.

¹⁹¹ Hrbek, 1972, str. 414.

¹⁹² Muslim, Book 040, Hadith Number 6815. Dostupné z www.hadithcollection.com.

¹⁹³ Rustomji, 2009, str. 80.

¹⁹⁴ Hrbek, 1972, str. 335.

„Adam se zeptá: „Pane! Kdo jsou ti, jež směřují do pekla?“ Alláh odpoví: „Z každého tisíce vezmi devět set devadesát devět.“ V té době každá těhotná žena potratí a dítěti zešediví vlasy. Budete se dívat na svět jako opilý a přitom nebudete, tvrdý bude trest Alláhův. Když prorok uviděl na tvářích lidí, jak jsou vyděšení, řekl: „Devět set devadesát devět bude vzato od Goga a Magoga a jeden bude z vás. Budete jako bílá skvrna na černém dobytčeti. Doufám, že budete tvořit čtvrtinu z celkového počtu lidí v ráji.“ Na to řekli: „Alláhu Akbar!“ Poté řekl: „Doufám, že budete jednou třetinou lidí v ráji!“ Opět řekli: „Alláhu Akbar!“ Pak řekl: „Doufám, že budete polovinou obyvatel ráje!“ Následovalo opět: „Alláhu Akbar!“¹⁹⁵

Objevuje se myšlenka, že většina těch, kteří vstoupí do pekla, budou ženy. Zda-li je to pravda samozřejmě nevíme, ale vysvětlení bychom mohli najít v hadísech:

„Mé příbuzné, měly byste dávat milodary a žádat o odpuštění za to, co jsem já viděl! Byly jste v houfu mezi obyvateli pekla!“ Moudrá žena se zeptala: „Proč tomu tak bylo?“ Prorok odpověděl: „Příliš mnoho klejete a jste nevděčné za to, jak se k vám vaši manželé chovají! Nevidím u vás žádný zdravý rozum, nejste upřímné v náboženství a kradete moudrosti od moudrých ve svůj prospěch!“ Žena poznamenala: Co je s naším zdravým rozumem a náboženstvím špatně?“ Prorok: „Důkazem nedostatku vašeho zdravého rozumu je to, že svědectví dvou žen se rovná svědectví jednoho muže. Během některých dnů a nocí¹⁹⁶ neposkytujete své modlitby Bohu a během měsíce Ramadánu nedodržujete půst, což je opravdu neúspěch.“¹⁹⁷

Mezi hříchy, které vedou člověka do pekla, patří například: přidružování k Bohu, popření víry v posla Božího, nevděk, škodlivá

¹⁹⁵ Bukhari, Book 060, Hadith Number 265. Dostupné z www.hadithcollection.com

¹⁹⁶ **Pozn.** Zde jsou myšleny dny, kdy má žena menstruaci a nesmí se dotýkat Koránu ani se modlit. Také nemusí dodržovat půst, když je postní měsíc Ramadán.

¹⁹⁷ Muslim, Book 001, Hadith Number 0142. Dostupné z www.hadithcollection.com.

závist, lhaní, zrazení, utlačování, promiskuita, nečestné jednání, zneužívání dobroty, zbabělost po čas džihádu, lakota, přetvařování, nedůvěra ve schopnosti Alláha, panikaření v dobách krize, pýcha a extravagance, odmítání pravdy, slepá podpora lhářství, čarodějnictví a magie, zabití jakékoliv duše neprávem, útěk z bojiště, lichvářství a mnoho dalších takových skutků.

Nenechme se tedy mýlit. Člověk do ráje či pekla nejde hned po své smrti. Každý bude muset čekat až na samotný konec světa a naši Hodinu. Existuje tradice, že ihned po smrti se člověk podrobuje soudu, kdy umrlce vyslýchají andělé Munkar a Nakír¹⁹⁸. To je další velmi zajímavé téma, které by možná spolu s mapováním cesty naší duše, vydalo na další diplomovou práci. O tomto tématu se však většinou dozvídáme jen z lidové tvorby.

¹⁹⁸ Kropáček, 1998, str. 82.

5. Znamení Hodiny v událostech moderní doby

Tato kapitola by se, dle mého názoru, dala pojmout dvěma způsoby. Mohla bych vycházet z hadísů, které jsou plné detailů o tom, co se stane před tím, než se Hodina přiblíží a pokusit se o jejich představení a výklad. Například, Buchárí¹⁹⁹ uvádí, že Hodina nenastane dříve, dokud se mezi sebou nebudou lidé předhánět, kdo postaví vyšší budovu. To se v dnešní době výstavby mrakodrapů děje zcela jasně a mnoho dalších takových příkladů by mohlo následovat. Já jsem si ale vybrala jinou možnost, a to sice aplikaci těchto znamení na historické události moderní doby.

Znamením Hodiny, nejen v událostech moderní doby, se věnuje velmi rozsáhlá apokalypticky orientovaná literatura. Tato literatura vznikala v důsledku tradice a vyvíjela se v průběhu mnoha let, většinou však jako reakce na určitou historickou událost, která ohrožovala nějakým způsobem muslimy a tím je přibližovala k zániku světa. Literatura apokalypsy pojednává téměř o všech obdobích, od vzniku islámu až po dnešní dny. Dělí se podle orientace autorů nebo tematického zaměření. Jedná se tedy o velmi rozsáhlé téma. Proto bych se ráda ve své diplomové práci zaměřila jen na výklad znamení konce, která se odehrála v moderní době.

Rozvoj moderní apokalyptiky přinesl nová témata i zdroje inspirace. Tím se také podstatně rozšířil počet spisovatelů tohoto žánru. Jak již bylo zmíněno, tuto literaturu je možno dělit podle orientace autorů nebo tematického zaměření. Profesor David Cook²⁰⁰ dělí ve své knize *Contemporary Muslim Apocalyptic Literature* autory moderní muslimské apokalyptické literatury do tří kategorií. První jsou konzervativní náboženští vzdělanci (ulamá). Ti převažovali do poloviny 20. století a

¹⁹⁹ Bukhari, Book 088, Hadith Number 237. Dostupné z www.hadithcollection.com.

²⁰⁰ **Pozn.** Profesor David Cook je prvním, kdo se podrobně začal zajímat o zmapování tématu muslimské apokalyptické literatury a hnutí spojených s tím. Publikoval knihy jako například *Contemporary Muslim Apocalyptic Literature (2005)*, *Studies in Muslim Apocalyptic (2003)*, *Understanding Jihad (2005)* a samozřejmě velké množství odborných článků. Působí na univerzitě Rice v Houstonu.

snažili se ve své literatuře reflektovat aktuální problémy například arabsko-izraelskou válku z roku 1948. Jejich psaní bylo ale strnulé, konzervativní a málo zajímavé pro běžného čtenáře, a tak čtenáři ztratili o tuto literaturu zájem. Druhou skupinu prezentují autoři tzv. radikální školy. Ti kombinovali apokalyptickou tvorbu s prvky antisemitské konspirační teorie a rovněž křesťanskou exegezi vybraných biblických pasáží. Tito autoři spíše než by participovali na radikálním islámu, těžili z událostí a trendů této radikální odnože. To se pak také odráželo v jejich tvorbě. Často byli nařknuti konzervativci za slabé náboženské vzdělání. A třetí skupinou jsou stoupenci tzv. neokonzervativní školy. Tento směr kritizoval často radikály a to zejména za přejímání neislámských zdrojů. Ale ani neokonzervativci se ve své tvorbě nevyhnuli antisemitismu, snaží se ho jen prezentovat přirozeněji než radikálové. Tato skupina autorů je jakýmsi kompromisem mezi konzervativci a radikáli.²⁰¹

Dále dělí profesor Cook apokalyptickou literaturu dle tematického zaměření a to podle toho, kdo je staven do role nepřítele vůči islámské civilizaci. Za prvé se tato literatura celkově staví do protizápadního postoje. Tento postoj se objevuje ve spojitosti s mravními příznaky konce časů. Mravní apokalypsa je spojena například s násilím a nemorálností, což vždy bylo a je přítomné ve společnosti. Avšak pro apokalypticky smýšlejícího muslima je snadnější obvinít Západ a jeho vliv. Dále je kritizována i například západní ekonomika, která je založena na půjčkách a úvěrech, které jsou v islámu přísně zakázány. I další jiné západní tradice jsou označovány jako důkaz blížícího se konce.²⁰² Za druhé je to literatura zaměřena proti vlivu Spojených států amerických. Je naprosto samozřejmé, že USA nefigurují nikterak pozitivně ve většině apokalyptických scénářích. Spojené státy jsou často vyobrazeny jako Antikrist. Například prezidenti (zejména Carter, Reagan, Bush a Clinton) jsou nazýváni zástupci Antikrista. Zahraniční politika je pak vnímána jako

²⁰¹ Cook, 2005, str. 14-18., Ostřanský, 2012, str. 136.

²⁰² Cook, Islam and Apocalyptic. Dostupné z: <http://www.mille.org/people/Cook.Abs.html>

Antikristův nejdůležitější nástroj k řízení světa. A tím je vysvětlena i neustálá americká podpora státu Izrael, protože jak již bylo zmíněno, Dadždžál bude žid. K USA byl také často přirovnáván Sovětský svaz a to proto, že jsou obě tyto velmoci viděny pod židovskou nadvládou.^{203 204} Třetím druhem literatury a také nejpočetnějším, je ta proti izraelsky orientovaná. Na Izrael je nejvíce útočeno v moderní muslimské apokalyptické literatuře. Jen vzácně najdeme knihu nebo spis, ve kterém není židovský stát v popředí. Tím se právě liší moderní literatura od té klasické, kde jsou židé uváděni jen zřídka.²⁰⁵ Avšak jeden Muslimův hadís²⁰⁶ se těší velké oblibě a říká, aby muslimové nezapomněli, že se židy je nutné bojovat. Celá tato teorie o Dadždžálovi, který ovládá Spojené státy a zároveň Izrael je důležitá také z psychologického hlediska proto, že v dobách kdy Arabové bojovali s Izraelem (fakticky se jedná o rozlohou malý stát) nebo opět budou v budoucnu bojovat, se střetávají zároveň s démonickou postavou, která ovládá miliony lidí na světě a disponuje neznámými satanskými silami. Proto se Arabům zatím nepodařilo židy porazit. Posledním čtvrtým typem literatury je ta, která míří svou kritikou do vlastních řad, čili vystupuje proti Arabům a muslimským náboženským obcím. Ty jsou obviněny, že spolupracují s aktéry předchozích tří řečených literatur. Jsou zkorumpovaní a prohlášeni veřejně za nevěřící. Tato kritika se většinou týká zejména vládnoucích struktur zemí, které ani nemusí být chápány Západem jako přátelské režimy.

Jak je již patrné jen ze stručného popisu moderní apokalyptické literatury, není možné popřít, že by u vzniku významných událostí v muslimském světě chyběly apokalyptické příčiny. Historie poskytuje

²⁰³ **Pozn.** Příkladem apokalyptické literatury zaměřené výhradně proti USA je například kniha *Antikrist* od Saída Ajjúba (Job) z roku 1978. Tento autor není však velmi objektivní a hned v úvodu knihy pochopíme hlavní ideu knihy- dějiny lidstva jsou pouhým sledem jednání židovského Antikrista a islám, jeho zapřísáhnutý odpůrce, proti němu svede rozhodující apokalyptickou bitvu. Filiu, 2010, str. 89.

²⁰⁴ Cook, Islam and Apocalyptic. Dostupné z: <http://www.mille.org/people/Cook.Abs.html>

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ Muslim, Book 41, Hadith Number 6985. Dostupné z www.hadithcollection.com.

velké množství situací, kdy se někteří domnívali, že jsou Alláhem vyvoleni a prohlásili se Mahdím. Proto začneme tedy Mahdího povstáním v Súdánu z roku 1881, kdy Muhammadu Ahmadovi ibn Abdulláhovi dodalo sebevědomí poražení několika anglo-egyptských expedic a on se tak prohlásil Mahdím. Toto povstání bylo zaměřeno proti Britům, ale také proti Egyptu a jeho náboženským autoritám. Muhammad Ahmad byl islámským reformátorem s tradičním náboženským vzděláním. Své prohlášení odůvodnil tak, že ho Alláh vyslal na zemi, aby očistil islám, porazil nevěřící a učinil tak po zjevení znamení, která ho utvrdila v tom, že je opravdovým Mahdím. Jeho cílem bylo navrátit islám do prvotní podoby. Zároveň se připravoval na druhý příchod Ježíše. Nemusím asi zmiňovat, že v okamžiku, kdy nechal do celého muslimského světa vyhlásit, že Mahdí se objevil, se mu ulamá soukromě náležitě vysmáli a veřejně prohlásili, že hadísy mluví o příchodu Mahdího zcela jasně.²⁰⁷ Prakticky tuto zprávu nikdo nebral vážně, kromě některých Súdánců.

S příchodem první a druhé světové války začínají na Blízký východ bez jakýchkoliv okolků pronikat západní velmoci, a ačkoliv se většinou Blízký východ snaží nezapojovat do těchto válek, nakonec se vždy přesouvají bojiště i tam. Toto pronikání, následná kolonizace a přítomnost velmocí se objevuje ve zmíněné protizápadní literatuře, kde vynikají zejména ulamá. Vrchol tohoto období pak přišel se založením státu Izrael a první arabsko-izraelskou válkou roku 1948. V okamžiku, kdy se nově vzniklý a rozlohou malý stát ubránil šesti arabským státům, došlo všem apokalypticky smýšlející spisovatelům, že Izrael disponuje magickými d'ábelskými silami či je nástrojem samotného Antikrista, jinak by to přeci nebylo možné. Pokud vystupuje jako Dadždžál, pak je často jako jeho nástroj také označováno Turecko a jeho pro západní politika. Když je všechno toto umocněno spojeným společným výcvikem ozbrojených sil a navíc faktem, že Turecko kontroluje zdroje sladké vody

²⁰⁷ Dekmejian, Richard. Wyszomirski, Margaret. Charismatic Leadership in Islam: The Mahdi of the Sudan. In: *Comparative Studies in Society and History*. Vol. 14, No. 2 (March, 1972), str. 193-214. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/177975>

z Eufratu a Tigridu, pak již nelze o ničem už pochybovat.²⁰⁸ I hadís od Muslima, který je citovaný na straně sedmnáct, mluví o Dadždžálovi, Izraeli a Turecku.²⁰⁹ Stát Izrael je někdy také mylně přirovnáván ke kmenům Gog a Magog. Hadísy totiž popisují, že tyto národy překonají zeď, která je drží od tohoto světa, a přijdou z východu, což rozhodně neodpovídá struktuře obyvatelstva tohoto státu. Pokud bychom tuto myšlenku o příchodu obyvatel vztahovali například na přistěhovalecké vlny (tzv. *alije*), tak tyto probíhaly většinou ze západu. Je pravda, že stát Izrael není, stejně jako ani národy Gog a Magog by nebyly, vítán na Blízkém východě a způsobil již mnoho válečných konfliktů, ale z mého pohledu, je ztotožnění s Dadždžálem logičtější. Nyní tedy vidíme, že Dadždžál nemusí být nutně fyzickou osobou ale například stát či skupina států.²¹⁰ Obecně je ale začátek arabsko-izraelského konfliktu chápán jako prvotní impuls celého konce času. Ačkoliv jsem si vědoma, že příklad, který nyní uvedu, nepatří do moderní doby, jedná se o velmi dobrou přirovnání k národům Gog a Magog a to sice v podobě vpádu Mongolů ve 13. století na Blízký východ.

Nyní postupme k roku 1979, který měl významný vliv na rozvoj muslimské milenalistické a apokalyptické literatury. V tomto roce se totiž staly tři důležité události. Započala íránská islámská revoluce, došlo k povstání Džuhajmána al-Utajbího a do Afghánistánu vpadla sovětská vojska.²¹¹ V Íránu, kde převažuje šíitský islám a téměř hlavní postavou apokalyptického dění je příchod skrytého imáma Mahdího, probíhají intenzivní přípravy na tento velkolepý příchod právě již od roku 1979. Jako první otevřel šíitskou mahdíovskou tematiku Muhammad Báqir as-Sadr. Jak se později zjistilo, stýkal se s Chomejním během jeho exilu

²⁰⁸ Cook, David. "Ḥadīth", Authority and The End of the Word: Traditions in modern muslim apocalyptic literature. In: *Oriente Moderno, Nuova serie*. Anno 21 (82), Nr. 1, Hadith in Modern Islam (2002), str. 31-53. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/25817811> .

²⁰⁹ Muslim, Book 041, Hadith Number 6979. Dostupné z www.hadithcollection.com.

²¹⁰ Cook, Islam and Apocalyptic. Dostupné z: <http://www.mille.org/people/Cook.Abs.html>

²¹¹ Ostřanský, 2012, str. 136.

v Nadžafu, od kterého převzal princip Chomejního *Velájat-e Faqíh*.²¹² Právě v tomto díle Chomejní píše o roli Mahdího, tedy spíše o systému vlády a vytvoření islámského státu řízeného odborníky na islámské právo. Popisuje, kdo má právo vládnout v nepřítomnosti dvanáctého Imáma, dokud se nevrátí. Čili můžeme říct, že Ajatolláh Chomejní se pokládal v té době za zástupce Mahdího. I dnes je tak viděn současný prezident Íránu Ahmadínežád. Celý jaderný program souvisí s příchodem Imáma a Ahmadínežád bude vůdcem Mahdího vojsk. Tato vojska jednou povstanou proti americkému Antikristovi. Víru, že Mahdí už je opravdu blízko, šíitům dodává fakt, že existuje sedmnáct znamení spojovaných s jeho příchodem. Čtrnáct se jich již událo, mezi nimi je například shromáždění židů v Palestině, zjevení muže v Qomu, založení íránské islámské republiky jako příprava na Imámův stát, vstup západních vojsk do Iráku atd.²¹³ Írán se tedy pilně připravuje na příchod dvanáctého Mahdího a prvním nejdůležitějším krokem vedoucím k této události, bylo založení islámského státu. Tento krok a strach ze šíření revoluce také patřičně vyděsil okolní státy. Jestliže budeme mluvit pouze o těchto eschatologických představách, pak tomu není divu. V sousedním Iráku sice majoritně převládá šíitská větev islámu, ale u vlády je sunna. Pokud porovnáme eschatologické představy těchto dvou větví, zjistíme, že se radikálně liší. Každá klade důraz na jinou postavu a každá si také vytvořila rozdílný pohled na ony postavy. Opět se budu opakovat v tom, že učení o posledním soudu je druhou velkou doktrínou islámu a pokud se toto učení neshoduje u sunny a šíí, pak se jejich nepochopení ještě více prohlubuje. Jedná se o další prvek z mnoha, přispívající k vzájemné rivalitě.

Další důležitou událostí roku 1979 bylo obsazení Mekky Džuhajmánem al-Utajbím a jeho stoupenci. První den 15. století islámu připadl na 20. listopadu roku 1979. Každý rok začíná lunárním měsícem

²¹² Filiu, 2010, str. 145.

²¹³ Filiu, 2010, str. 155.

dhú al-hidždža, během něhož se uskutečňuje pouť do Mekky čili hadždž. Téhož dne se imám Masdžidu al-Haram (Velké mešity) v Mekce, šejk Muhammad al-Subajl připravoval na vedení ranní modlitby před desítkami tisíci věřících. V ten samý okamžik se ale dvě stě až tři sta ozbrojených rebelů chopilo kontroly nad posvátným okrskem svatyně a při tom zastřelili přítomné policisty. Jeden z rebelů se uchýlil k rohu Kaaby naproti kamenu se stopami proroka Abraháma a za odříkávání zaklínadel svých přívrženců se prohlásil za očekávaného Mahdího. Toto mesianistické povstání bylo plánováno celé měsíce. Al-Utajbí pocházel z ichwánské osady v oblasti Nadždu. Sám byl později příslušníkem Národní gardy. Otevřeně vytýkal dynastii Saudů všudypřítomnou korupci, trestuhodné zastavení džihádu a podrobení se Západu. Roku 1978 prohlásil, že měl sen, ve kterém jeho nevlastní bratr Muhammad al-Qahtání není nikdo jiný než samotný Mahdí. Zdůraznil Qahtáního příslušnost k potomkům Prorokovy linie, také jeho jméno Muhammad ibn Abdalláh bylo stejné jako prorokovo a podtrhl fyzické rysy zmíněné v hadísech²¹⁴ shodující se s Mahdí.²¹⁵

Cíle vzbouřenců byly jasné. Žádali ukončení vlády královské rodiny Saudů a potrestání ulamá, kteří podle nich využili islámu ve prospěch dynastie Saudů. Není-li rebelů vůči Americe a Západu byla naprosto zřejmá, domnívali se, že přijde podpora a to se ale nestalo. A tak po několikadenním obléhání Mekky a mnoho plánech jak dostat mešitu zpět, se přistoupilo k použití paralyzujících plynů. Tuto akci provedla francouzská komanda GIGN (Intervenční oddělení státní policie), která na žádost prince Turkiho přispěla. Než byla celá akce zahájena, musely však muži těchto jednotek formálně konvertovat na islám. Po dvou týdnech obléhání byla konečně Velká mešita osvobozena.

²¹⁴ Dawud, Book 36, Hadith Number 4272. Dostupné také na www.hadithcollection.com.

²¹⁵ Filiu, 2010, str. 80.

Vůdci povstání byli popraveni veřejně jako výstraha jiným mesianistickým skupinám.²¹⁶

Poslední důležitou událostí roku 1979 je vpád Rudé armády do Afghánistánu. Zde se však setkali s horlivým odporem místních protivládních jednotek, které cítily povinnost vést džihád proti nevěřícím okupantům. Invaze této armády je opět ranou, přišla pod záminkou údajné žádosti afghánských vládních představitelů, na základě dřívější afghánsko-sovětské dohody o spolupráci. Sovětský svaz viděl spíše hrozbu, která by mohla ovlivnit jeho zájmy v oblasti, v podobě povstaleckých jednotek, které byly podporovány Pákistánem a Spojenými státy. Touto intervencí byla dovršena znamení celého roku 1979. Tyto překvapivé zvraty na Blízkém východě z téhož roku, našly svá opodstatnění v pozdější apokalyptické literatuře a každopádně byly vyloženy jako znamení Hodiny, ale je tomu opravdu tak?

V brzké době od roku 1979 následovaly samozřejmě další události, které měly své odůvodnění v apokalypse. Propukla irácko-iránská válka, neúspěšná anexe Kuvajtu, intifáda, byl spáchán teroristický útok na Světové obchodní centrum, invaze do Iráku a centrem zájmu se v některých zemích stal nukleární program. To vše bylo a stále je živnou půdou pro mesianistická hnutí, autory píšící o blížící se apokalypse ale i obyčejný lid, který je neustále utvrzován v těchto myšlenkách. Ve všech těchto zmíněných událostech se objevuje jako hlavní hrdina destruktivní postava Dadždžála a víra ve spasitele. V této době již mesianistická literatura přehlíží klasické vzory tradice a uchyluje se ke konspirativním teoriím. Tuto změnu myšlení naprosto neuznávají arabisté ani řídicí autority a kvůli svému odchýlení od tradice nepůsobí dostatečně seriózně.²¹⁷ Netřeba zmiňovat, že myšlenka antisemitské literatury je stále velmi silná a neustálé připomínání povinnosti džihádu také neutichá.

²¹⁶ Filiu, 2010, str. 82.

²¹⁷ Filiu, 2010, str. 105.

6. Závěr

Ve své práci jsem chtěla čtenáři přiblížit události spojené s příchodem poslední Hodiny a tím co bude následovat, čili ráj nebo peklo. Při zpracovávání všech těchto událostí a očekávání příchodu zmíněných postav islámské eschatologické tradice jsem se opravdu snažila vycházet pouze z Koránu a silných hadísů, které nejsou nikterak zpochybňovány. Dále jsem se pak také pokusila dokázat, že tyto události a postavy Mahdího, Dadždžála a někdy i Goga a Magoga jsou v dnešní apokalyptické literatuře zmiňovány na důkaz toho, že se naše nejtěžší hodina a odsouzení blíží.

Myslím, že záměr mé diplomové práce byl naplněn. Mrzí mne však, že má znalost arabského jazyka není na takové úrovni, abych si mohla přečíst a lépe zpracovat myšlenky současných apokalypticky píšících arabských autorů, jejichž díla jsou málokdy přeložena do angličtiny. Proto jsem se v páté kapitole zabývala událostmi moderní doby spíše povrchně a snažila se uvést svůj vlastní úsudek, než přejímat myšlenky jiných autorů, kteří se ve svých knihách zmiňují o těchto arabských spisovatelích a jejich myšlenkách. Jedná se totiž o velmi rozsáhlé a složité téma. Každý autor přináší samozřejmě své osobité myšlenky, a pokud shrneme jen ty nejlepší z nejlepších po celém arabském světě, jsou jich stále desítky.

Je opravdu patrné, že představy spojené s koncem světa a posledním soudem mají v islámské víře důležité postavení. Nedivím se po tom všem, co se během několika let událo, že se obavy lidí stupňují. Ty jsou pak ještě umocněny obrazotvorností autorů. Po arabském jaru, které již od roku 2010 probíhá na Blízkém východě a neustálém napětí v této oblasti, se možná lidé spíše připravují, lze snad i říci, na třetí světovou válku, která by již byla ve znamení zbraní hromadného ničení. Opět si toho jsou vědomi i někteří autoři a tuto myšlenku ve svých spisech již zmiňují jako opravdu poslední moment našich časů. Pokud se

ještě vrátím zpět k arabskému jaru, jsem si jistá, že i tato událost dříve či později dostane své apokalyptické zaměřené komentáře a bude zde opět figurovat Antikrist.

Podle mého názoru se již spousta proroctví o konci časů naplnila a stále mne nepřestává udivovat, jak moc byly pravdivé. Nelze však jednoznačně říci, že náš svět opravdu končí. Odpověď zná a také rozhodnutí o tomto aktu je jen v rukách Alláha.

7. Prameny

Abel, *Dajjal*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Al-Kisáí, Abú al-Hasan: *Kniha o počiatku a konci rozprávania o prorokoch*, Tatran, 1980.

Anawati, *Isa*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

An-Nawáwí, Jahjá: *Zahrady spravedlivých*, Praha, 2008.

Campo, Juan Eduardo: *Encyclopedia of Islam*, New York, 2009.

Casey, John: *After Lives: A Guide to Heaven, Hell and Purgatory*, Oxford, 2009.

Cook, David: *Contemporary Muslim Apocalyptic Literature*, New York, 2005.

Filiu, Jean-Piere: *Apokalypsa v islámu*, Praha, 2010.

Gardet, *Djanna*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Gardet, *Eschatology, Kiyama*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Glassé, Cyril: *The New Encyclopedia of Islam*, London, 2001.

Hrbek, Ivan: *Korán*, Praha, 1972.

Ibn Katheer: *Stories of The Qur'an*, Al-Mansoura, 2001.

Kropáček, Luboš: *Duchovní cesty islámu*, Praha, 1998.

Madelung, W. *Mahdi*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Ostřanský, Bronislav. Milenialismus v islámu. In: Biernot David, Lukeš Jiří, Ostřanský Bronislav, Vojtíšek Zdeněk. *Konec tohoto světa: milenialismus a jeho místo v judaismu, křesťanství a islámu*. Praha, Dingir, 2012.

Reebek, Michel: *Islám*, Brno, 2007.

Richardson, Joel: *The Islamic Antichrist: The Shocking Truth About the Real Nature of the Beast*, Los Angeles, 2009.

Robson, *hadith*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Rustomji, Nerina: *The garden and the fire: heaven and hell in Islamic culture*, New York, 2009.

Van Donzel, Ott, *Yadjudj wa Madjudj*. In: *The Encyclopaedia of Islam*, CD-ROM edition. BRILL Academic Publisher 2004.

Werner, Helmut: *Islámská kniha mrtvých*, Praha, 2003.

Odborné články:

Macdonald, John. The Day of Resurrection. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 2 (June 1966), str. 129-179. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832837>

Macdonald, John. Paradise. In: *Islamic Studies*. Vol. 5, No. 4 (December 1966), str. 331–383. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/20832856>

Dekmejian, Richard. Wyszomirski, Margaret. Charismatic Leadership in Islam: The Mahdi of the Sudan. In: *Comparative Studies in Society and History*. Vol. 14, No. 2 (March, 1972), str. 193-214. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/177975>

Cook, David. "Ḥadīth", Authority and The End of the Word: Traditions in modern muslim apocalyptic literature. In: *Oriente Moderno, Nuova serie*. Anno 21 (82), Nr. 1, Hadith in Modern Islam (2002), str. 31-53. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/25817811>.

Cook, David: Moral Apocalyptic in Islam. In: *Studia Islamica*, No. 86 (1997), str. 37-69. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/1595805>.

Patterson, G. H.: The Eschatology of the Kuran. In: *The Olds and New Testament*, Vol. 11, No. 2 (Aug., 1890), str. 79-83. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/3157847>.

Lewis, Bernard: An Apocalyptic Vision of Islamic History. In: *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 13, No. 2 (1950), str. 308-338. Dostupné také z: <http://www.jstor.org/stable/609277> .

Internetové zdroje:

<http://www.islamweb.cz>

<http://www.inter-islam.org/faith/Majorsigns.html#signs>

<http://www.hadithcollection.com>

<http://www.mille.org/people/Cook.Abs.html>

http://www.searchtruth.com/hadith_books.php

8. Resumé

My thesis is focused on the concept of Eschatology in Islam. The main aim is to describe minor and major signs which come before The Day of Judgment. Learning about The Last Day of Judgment is the second most important doctrine of Islam. Prophetic signs show up during the big tests of Islam. We can see elements of Messianism in this theory, when people wait for the Messiah and aslo we can see elements of Millennialism, which is trying to discover signs of The End. Another topic of my thesis is apocalypse in Islam. I am trying to find these signs in modern history of the Middle East and use them as proof of the early coming of the Last Hour.

This epic story is primary based on the Koran and Hadith and it is also the basis of my thesis. It is a classical source of Islamic tradition. I used only two collections of the Hadith written by Muhammad Ibn Ismá'íl Al Bukhárí and Abu Al Hussain Muslim, which are both known as *Saheeh*. This is also the topic of my second chapter. The third chapter is concerned for example, with the figure of Dadjjal or Imam Mahdi or the nations of Gog and Magog. Our world is going to be destroyed in the fourth chapter and The Last Judgment will begin. Then, there awaits paradise or hell after this judgment. The final fifth chapter shows the reader all these aforementioned signs as they are already happened in the modern history of the Middle East.

As was mentioned, this topic is very important in the religion of Islam and that is why I believe it deserve more interest in it.

